

**OBPWO 21.02 - Begeleiding van leraren(teams):
ontwikkeling van een model en instrumentarium
om effectiviteit in kaart te brengen**

**Onderzoeksrapport 2:
De ontwikkeling van een instrumentarium
Bijlage 2: focusgroepsgesprekken**

April 2022

**Onderzoek uitgevoerd in opdracht van
het Departement Onderwijs & Vorming van de Vlaamse Overheid**

Promotoren:

Prof. Dr. Elke Struyf

Prof. Dr. Karine Verschueren

Onderzoeksmedewerker:

Dr. Aster Van Mieghem

Inhoud

Bijlage 2.1 –	3
Leidraad focusgroepgespreksronde 1: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers	3
Bijlage 2.2 –	7
Leidraad focusgroepgespreksronde 1: Schoolteamleden	7
Bijlage 2.3 –	10
Verslag focusgroepgespreksronde 1: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers	10
Bijlage 2.4 –	17
Verslag focusgroepgespreksronde 1: Schoolteamleden	17
Bijlage 2.5 –	23
Verslag focusgroepgespreksronde 2: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers	23
Bijlage 2.6 –	31
Verslag focusgroepgespreksronde 2: Schoolteamleden	31

Bijlage 2.1 –

Leidraad focusgroepgespreksronde 1: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers

---

Beste allen,

Eerst en vooral wil ik jullie bedanken voor jullie engagement om deel te nemen aan dit onderzoek. Je deelname omvat het participeren aan drie focusgroepgesprekken die elk ongeveer drie uur zullen duren. In dit eerste focusgroepgesprek wil ik met jullie dieper ingaan op de vertaalslag van een conceptueel model dat het effect van begeleidingsinterventies in kaart beoogt te brengen naar een breed inzetbaar instrumentarium. Jullie input zal ik ook terugkoppelen naar het werkveld, door in gesprek te gaan met directieteams. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek willen we naast het ontwikkelen van een breed inzetbaar instrumentarium met gebruikershandleiding, ook aanbevelingen voor beleid en praktijk formuleren.

Opdat ik mij op de vragen kan concentreren en met oog op het opnieuw beluisteren van (delen van) het gesprek voor verdere analyse, zou ik jullie willen vragen of jullie ermee akkoord kunnen gaan dat ik dit gesprek opneem. Omwille hiervan, vraag ik jullie ook om niet door elkaar te praten en ook niet onderling te praten, omdat ik anders nadien via de audiotape niet versta wat er gezegd wordt.

Omwille van ethische redenen, wil ik tot slot nog benadrukken dat jullie het recht hebben om op elke moment dit gesprek stop te zetten. Jullie kunnen ook een samenvatting van dit focusgroepgesprek opvragen en voorstellen tot aanpassingen doen. Ik wijs jullie er eveneens op dat we alle bekomen data anoniem zullen verwerken, dit wil zeggen dat niets uit dit gesprek tot jullie teruggeleid kan worden. Ook wil ik jullie vragen om alles wat hier verteld wordt binnen deze groep te houden.

#min.	INLEIDING	Lokaal-opstelling
	Kennismaking	
10min	<p>Dag allemaal, mijn naam is Aster Van Mieghem en ik ben als onderzoeker verbonden aan Universiteit Antwerpen en KU Leuven. Samen met professor Elke Struyf en professor Karine Verschueren zet ik mijn schouders onder een onderzoeksproject dat beoogt een instrumentarium te ontwikkelen voor pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) om de effectiviteit van hun begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Dit onderzoek gebeurt in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming.</p> <p>Ik heb mezelf nu kort voorgesteld, maar het is ook fijn dat jullie elkaar wat beter leren kennen. We doen een voorstellingsrondje met de klok mee. Vertel hierbij uw naam, functie, het onderwijstype en -niveau waarin u werkzaam bent (BaO, SO, BuLO, BuSO, DKO, VO), en het net waaraan u verbonden bent.</p>	Ronde-tafel PPT – foto van mezelf, Elke en Karine
	MIDDENDEEL	
	Deel 1: Totstandkoming conceptueel model (CM)	
55min	Recent hebben we een conceptueel model uitgewerkt dat als doel heeft het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. In het eerste deel van dit focusgroepgesprek ga ik jullie kennis laten maken met dit model. Hiervoor zal ik jullie concrete opdrachten geven, afgewisseld met uitleg over het model.	Ronde-tafel

15min	<p>Opdracht I: Denk aan de laatste interventie die je zelf hebt uitgevoerd of waarin je een coördinerende functie opnam. Noteer kort de inhoud, het doel, en vorm van deze interventie op een post-it die voor jou ligt. <> Nabespreking: post-its worden op een bord/groot blad gekleefd en de verschillende interventies worden toegelicht. Onderzoeker plaatst deze op een continuüm van korte naar lange duur/en ordent volgens individuele ondersteuning /teamondersteuning /organisatieontwikkeling.</p>	GROOT BLAD voor INTERVENTIES
10min	<p>Tegelijkertijd met het ontwikkelen van een model dat beoogt het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen, hebben we een definitie rond 'begeleiding' binnen PBD gemaakt. Ik lees de bekomen definitie even voor:</p>	PPT – Definitie begeleiding
30min	<p>Opdracht II: Als jullie kijken naar de interventie die jullie zonet zelf genoteerd hebben, kan deze interventie dan gevat worden onder deze definitie? <> Nabespreking: Welke interventie valt niet onder deze definitie en waarom niet?</p> <p>Het conceptuele model wil richtinggevend zijn om bedoelde effecten van doelgerichte begeleidingsinterventies (DBI's) in kaart te brengen en bestaat uit vier onderdelen: (1) effectieve kenmerken van DBI's, (2) evaluatieniveaus van DBI's, (3) contextfactoren, en (4) participanten en verstrekkers. <i>De onderzoeker licht deze delen één voor één toe aan de hand van het geprojecteerde model/poster.</i></p> <p>Opdracht III: Deze opdracht bestaat uit twee onderdelen: <i>Deel A:</i> Jullie hebben allemaal een blad gekregen met hierop enkele specifieke vragen over de interventie die jullie zonet besproken hebben gelinkt aan het conceptuele model. Vul deze in met het oog op deze interventie in. <i>Deel B:</i> Ook hebben jullie allemaal stickerbolletjes gekregen. Kleef op de poster van het conceptuele model dat vooraan hangt een bolletje achter elk aspect van het model dat van toepassing is op je eigen genoteerde interventie. <> Nabespreking: Welke elementen blijken op geen enkele interventie van toepassing, waarom? Welke elementen blijken vaak van toepassing, waarom?</p> <p> Wat was het doel van de interventie? Welk(e) evaluatieniveau(s) liggen in lijn met het doel van deze interventie? Hoe werden diverse kenmerken van effectieve DBI's ingevuld? Welke contextfactoren speelden een rol in het bereiken van deze resultaten? Welke rol hadden de participanten en welke rol had(den) de verstrekker(s)? Werd er een evaluatie van deze interventie uitgevoerd?</p>	PPT + Poster - Conceptueel model PPT + Poster - Conceptueel model + vragenblad interventie

	<p>Zo ja, op welke manier werd deze interventie bevroegd? Wat werd juist in kaart gebracht? Zo neen, zou een evaluatie zinvol zijn voor jou/de school? Wat zou je dan juist kunnen evalueren/in kaart willen brengen?</p>	
15min	PAUZE	
	Deel 2: De wenselijke bevraging	
60min	<p>Jullie hebben nu allen meer zicht gekregen op het conceptuele model dat beoogt de effecten van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Het doel van deze reeks focusgroepgesprekken is om dit model om te zetten in een breed inzetbaar instrumentarium. In deel 2 van dit focusgroepgesprek wil ik samen met jullie reflecteren over hoe zo'n instrumentarium eruit zou moeten zien. Een eerste vraag hierbij is tot welke interventies zo'n instrumentarium zich moet richten.</p>	
10min	<p>Opdracht I: Vooraan hangt een poster met daarop diverse interventies die binnen PBD kunnen plaatsvinden. Jullie hebben opnieuw stickerbolletjes gekregen. Plak een bolletje achter elke interventie die je relevant vindt om nadien te gaan bevragen. <> Nabespreking: De onderzoeker overloopt de interventies één voor één van meest naar minst relevant om te bevragen. Respondenten geven aan waarom ze het relevant vinden om wel of geen bevraging af te nemen. Onderzoeker vat op het einde samen om zo tot een consensus te komen.</p> <p>Een tweede belangrijk vraag hierbij is welke evaluatieniveaus wenselijk zijn om in kaart te brengen bij de relevant geachte interventies.</p>	PPT + Poster – Inventaris interventies Delphi-studie
10min	<p>Opdracht II: Per (cluster van) interventie(s) die we relevant achten om te bevragen, gaan we bekijken welk(e) evaluatieniveau(s) zinvol zijn om te gaan evalueren. De onderzoeker overloopt per interventie de verschillende evaluatieniveaus en indien relevant om te bevragen, steek je uw hand omhoog en noteert (bereik = B, ... gevolgd door aantal keer gekozen). >< Nabespreking: De onderzoeker bespreekt de bekomen resultaten met het oog op het bekomen van een consensus. Enkel de elementen op korte termijn kunnen we systematisch bevragen na elke interventie. Dit wordt mede in rekening gebracht.</p> <p>Een derde belangrijke vraag is dan hoe deze evaluatie, van toepassing op de eerder besproken interventies en breed inzetbaar, er globaal gezien uit zou moeten zien:</p>	PPT + Poster – Conceptueel model
40min	<p>Opdracht III: <i>Oefening:</i> Denk voor jezelf even na over alle evaluaties die je al ooit hebt moeten invullen en eventueel hebt moeten laten invullen voor je werk vanuit de PBD. Hoe ziet een wenselijke evaluatie er voor jou dan uit? We hebben hiervoor enkele concrete vragen opgesteld die we jullie tonen op de slide van de PPT. Noteer per vraag een antwoord op een Post-It en</p>	

	<p>kleef deze vooraan op de Poster waarop categorieën horend bij de vraag staan. Bij varia mag alles wat elders niet aan bod komt, geplaatst worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie dient het in te vullen? (participanten, begeleiders, ...) - Hoe dient het eruit te zien? (Papier/online, open/gesloten vragen, likertschaal/sliders, ..., voortgang...) - Hoeveel tijd mag het invullen van zo'n evaluatie vragen? - Wanneer dient de evaluatie afgenomen te worden? (voor, tijdens, na?) - Varia <p><> Nabespreking (15min): De onderzoeker groepeert per vraag de antwoorden, vraagt toelichting indien nodig en zoekt naar een consensus over de kenmerken van een wenselijke vragenlijst.</p>	
SLOT		
10min	<p>Zijn er nog dingen die jullie graag willen vermelden waar jullie de kans nog niet toe gehad hebben?</p> <p>Bedankt voor jullie aandacht.</p>	

Bijlage 2.2 – Leidraad focusgroepgespreksronde 1: Schoolteamleden

---

Beste allen,

Eerst en vooral wil ik jullie bedanken voor jullie engagement om deel te nemen aan dit onderzoek. Je deelname omvat het participeren aan drie focusgroepsgesprekken die elk ongeveer twee uur zullen duren. In dit eerste focusgroepsgesprek wil ik met jullie dieper ingaan op de vertaalslag van een conceptueel model dat het effect van begeleidingsinterventies in kaart beoogt te brengen naar een breed inzetbaar instrumentarium. Om hier een concreet zicht op te krijgen, heb ik ook al een gesprek gehad met stafmedewerkers van de pedagogische begeleidingsdienst en pedagogisch begeleiders. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek willen we naast het ontwikkelen van een breed inzetbaar instrumentarium met gebruikershandleiding, ook aanbevelingen voor beleid en praktijk formuleren.

Opdat ik mij op de vragen kan concentreren en met oog op het opnieuw beluisteren van (delen van) het gesprek voor verdere analyse, zou ik jullie willen vragen of jullie ermee akkoord kunnen gaan dat ik dit gesprek opneem. Omwille hiervan, vraag ik jullie ook om niet door elkaar te praten en ook niet onderling te praten, omdat ik anders nadien via de audiotape niet versta wat er gezegd wordt.

Omwille van ethische redenen, wil ik tot slot nog benadrukken dat jullie het recht hebben om op elke moment dit gesprek stop te zetten. Jullie kunnen ook een samenvatting van dit focusgroepsgesprek opvragen en voorstellen tot aanpassingen doen. Ik wijs jullie er eveneens op dat we alle bekomen data anoniem zullen verwerken, dit wil zeggen dat niets uit dit gesprek tot jullie teruggeleid kan worden. Ook wil ik jullie vragen om alles wat hier verteld wordt binnen deze groep te houden.

#min.	INLEIDING	Lokaal-opstelling
	Kennismaking	
10min	<p>Dag allemaal, mijn naam is Aster Van Mieghem en ik ben als onderzoeker verbonden aan Universiteit Antwerpen en KU Leuven. Samen met professor Elke Struyf en professor Karine Verschuere zet ik mijn schouders onder een onderzoeksproject dat beoogt een instrumentarium te ontwikkelen voor pedagogische begeleidingsdiensten (PBD's) om de effectiviteit van hun begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Dit onderzoek gebeurt in opdracht van het Departement Onderwijs en Vorming.</p> <p>Ik heb mezelf nu kort voorgesteld, maar het is ook fijn dat jullie elkaar wat beter leren kennen. We doen een voorstellingsrondje met de klok mee. Vertel hierbij uw naam, functie, het onderwijstype en -niveau waarin u werkzaam bent (BaO, SO, BuLO, BuSO, DKO, VO), en het net waaraan uw school verbonden is.</p>	Ronde-tafel PPT – foto van mezelf, Elke en Karine
	MIDDENDEEL	
	Deel I: Totstandkoming conceptueel model (CM)	
50min	Recent hebben we een conceptueel model uitgewerkt dat als doel heeft het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. In het eerste deel van dit focusgroepsgesprek ga ik jullie kennis laten maken met dit	

15min	<p>model. Hiervoor zal ik jullie concrete opdrachten geven, afgewisseld met uitleg over het model.</p> <p>Opdracht I: Denk aan de laatste interventie waaraan je school of jijzelf deelnam dat uitging van de pedagogische begeleidingsdienst. Noteer deze interventie aan de hand van één woord in de woordenwolk.</p> <p><> Nabespreking: De interventies in de woordenwolk worden één voor één overlopen en toegelicht. Onderzoeker plaatst deze op een continuüm van korte naar lange duur en ordent volgens individuele ondersteuning/teamondersteuning/organisatieontwikkeling.</p>	PPT – Woordenwolk interventie
10min	<p>Tegelijkertijd met het ontwikkelen van een model dat beoogt het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen, hebben we een definitie van ‘begeleiding’ zoals deze door de PBD wordt vorm gegeven, gemaakt. Ik lees de bekomen definitie even voor:</p> <p>Opdracht II: Als jullie kijken naar de interventie die jullie zonet zelf genoteerd hebben, kan deze interventie dan gevat worden onder deze definitie?</p> <p><> Nabespreking: Geef aan waarom niet.</p>	PPT – Definitie begeleiding
25min	<p>Het conceptuele model wil richtinggevend zijn om bedoelde effecten van doelgerichte begeleidingsinterventies (DBI’s) in kaart te brengen en bestaat uit vier onderdelen: (1) effectieve kenmerken van DBI’s, (2) evaluatieniveaus van DBI’s, (3) contextfactoren, en (4) participanten en verstrekkers. <i>De onderzoeker licht deze delen één voor één toe aan de hand van het geprojecteerde model/poster.</i></p> <p>Opdracht III: Jullie kunnen allemaal wijzigingen aanbrengen op deze slide in de PowerPoint. Zet een bolletje/pinnetje achter elk aspect van het model dat van toepassing is op je eigen genoteerde interventie.</p> <p><> Nabespreking:</p> <ul style="list-style-type: none"> Welke elementen blijken op geen enkele interventie van toepassing, waarom? Welke elementen blijken vaak van toepassing, waarom? Werd er een evaluatie van deze interventie uitgevoerd? <ul style="list-style-type: none"> Zo ja, op welke manier werd deze interventie bevraagd? Wat werd juist in kaart gebracht? Zo neen, zou een evaluatie zinvol zijn voor jou/de school? Wat zou je dan juist kunnen evalueren/in kaart willen brengen? 	PPT CM PPT CM Poll Everywhere
Deel II: de wenselijke bevraging		
50min	<p>Jullie hebben nu allen meer zicht gekregen op het conceptuele model dat beoogd de effecten van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Het doel van deze reeks focusgroepgesprekken is om dit model om te zetten in een breed inzetbaar instrumentarium. In dit eerste focusgroepgesprek zetten we de krijtlijnen uit van hoe het ideale instrumentarium eruit zou moeten zien, op basis waarvan ik in het volgende focusgroepgesprek ook een instrumentarium naar voor zal schuiven. Een eerste cruciale vraag</p>	

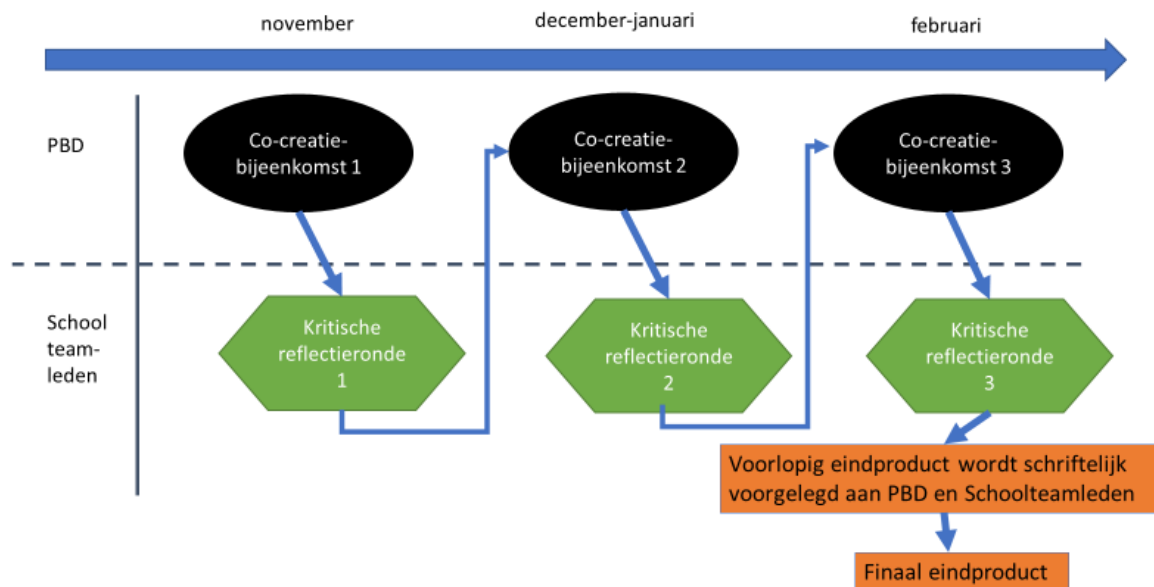
15min	<p>hierbij is de effecten van welke interventies via het instrumentarium in kaart zouden gebracht moeten worden.</p> <p>Onderdeel I: Op de PowerPoint zien jullie een lijst geprojecteerd van diverse interventies die door de pedagogische begeleidingsdienst verzorgd worden. Als werkdefinitie hanteren we momenteel dat interventies, bestaande uit meer dan één bijeenkomst interessant zijn om te bevragen. <> Bespreking: - Gaan jullie hiermee akkoord? Waarom wel/niet?</p>	Inventaris interventies Delphi-studie
15min	<p>Een tweede belangrijk vraag hierbij is welke evaluatieniveaus wenselijk zijn om in kaart te brengen bij de relevant geachte interventies.</p> <p>Onderdeel II: Een opdracht. Op de PowerPoint zien jullie opnieuw het conceptueel model met daarop ook de verschillende evaluatieniveaus. Wanneer we een soort van 'basisinstrumentarium' ontwikkelen, welke niveaus zijn volgens jullie dan relevant om te bevragen?. Duid aan via de poll welke niveaus je allemaal interessant vindt. De overige niveaus kunnen wel in modulaire delen toegevoegd worden. >< Nabespreking: Welke niveaus worden meer relevant geacht dan andere en waarom?</p>	PPT- POLL
20min	<p>Een derde belangrijke vraag is dan hoe deze evaluatie, van toepassing op de eerder besproken interventies en breed inzetbaar, er globaal gezien uit zou moeten zien. Opdat het breed inzetbaar dient te zijn, door verschillende PBD's voor diverse doeleinden, kiezen we voor een digitaal instrument. Maar hierin moeten nog diverse keuzes gemaakt worden:</p> <p>Onderdeel III: Een opdracht. Een wenselijk breed inzetbaar evaluatie-instrument, aan welke voorwaarden zou dit moeten voldoen? Via een poll bespreken we diverse aspecten.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie dient het instrument in te vullen? Participanten/begeleiders - Hoe dient het instrument eruit te zien? Open en/of gesloten vragen - Hoeveel tijd mag het invullen van zo'n evaluatie vragen? Minder dan 5 minuten, tussen de 5 en 15 minuten, meer dan 15 minuten - Wanneer dient de evaluatie afgenomen te worden? voor/tijdens/vlak erna/lang erna <p><> Nabespreking: Per bekomen antwoord.</p>	PPT - POLL
SLOT		
10min	<p>Zijn er nog dingen die jullie graag willen vermelden waar jullie de kans nog niet toe gehad hebben? Bedankt voor jullie aandacht.</p>	

Bijlage 2.3 –

Verslag focusgroepgespreksronde 1: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers

Datum en plaats	Dinsdag 9 november 2021 te Antwerpen
Aanwezig	Aster Van Mieghem (onderzoeksmedewerker) en 9 pedagogisch begeleiders/stafmedewerkers
Verontschuldigd	1 pedagogisch begeleider/stafmedewerker

In dit verslag geven we een neerslag van het gesprek dat gevoerd werd op dinsdag 9 november met stafmedewerkers en pedagogisch begeleiders van diverse pedagogische begeleidingsdiensten. Dit gesprek is het eerste focusgroepgesprek in een reeks van drie gesprekken. Tijdens deze focusgroepgesprekken beogen we een breed inzetbaar en wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium uit te werken (doel 2 van het onderzoek), voortbouwend op het conceptueel model. Daarenboven is alles wat hierin omschreven staat ‘voorlopig’. Dit wil zeggen dat de opgegeven definitie en het conceptueel model nog gefinaliseerd moeten worden. Eveneens kunnen bekomen antwoorden uit dit gesprek nog wijzigen in volgende gesprekken. We leggen de bekomen ‘werkantwoorden’ voor aan schoolteamleden waarbij zij als kritische vrienden fungeren (zie Figuur hieronder).

Legende:

- Alles wat in het zwart geschreven is, is de leidraad van het gesprek.
- Alles wat in het **blauw** geschreven is, zijn samengevatte antwoorden van het focusgroepgesprek.
- Alles wat in het **oranje** genoteerd werd, zijn reflecties/acties van het onderzoeksteam.

INLEIDING:

- Voorstel van onderzoeksteam en project
- Voorstelronde van deelnemers
  - o In dit verslag garanderen we de anonimiteit van de deelnemers, wat betekent dat er nergens namen worden vermeld.

MIDDENDEEL

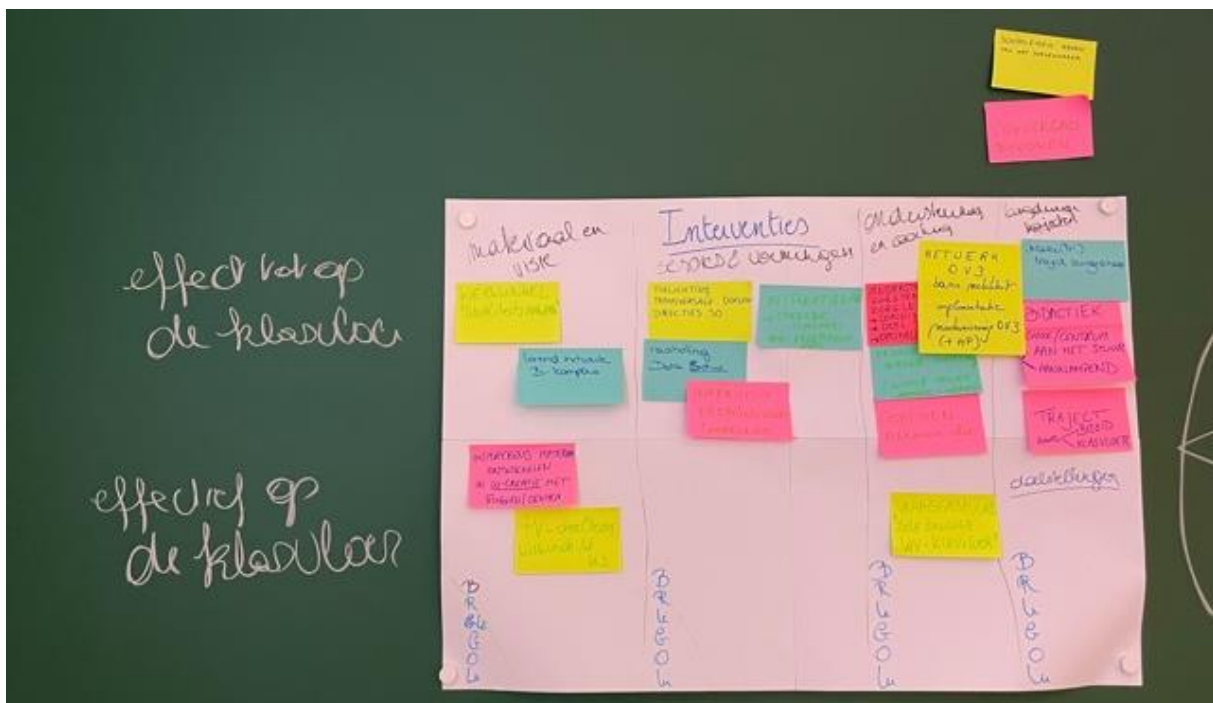
Deel 1: Totstandkoming conceptueel model (CM)

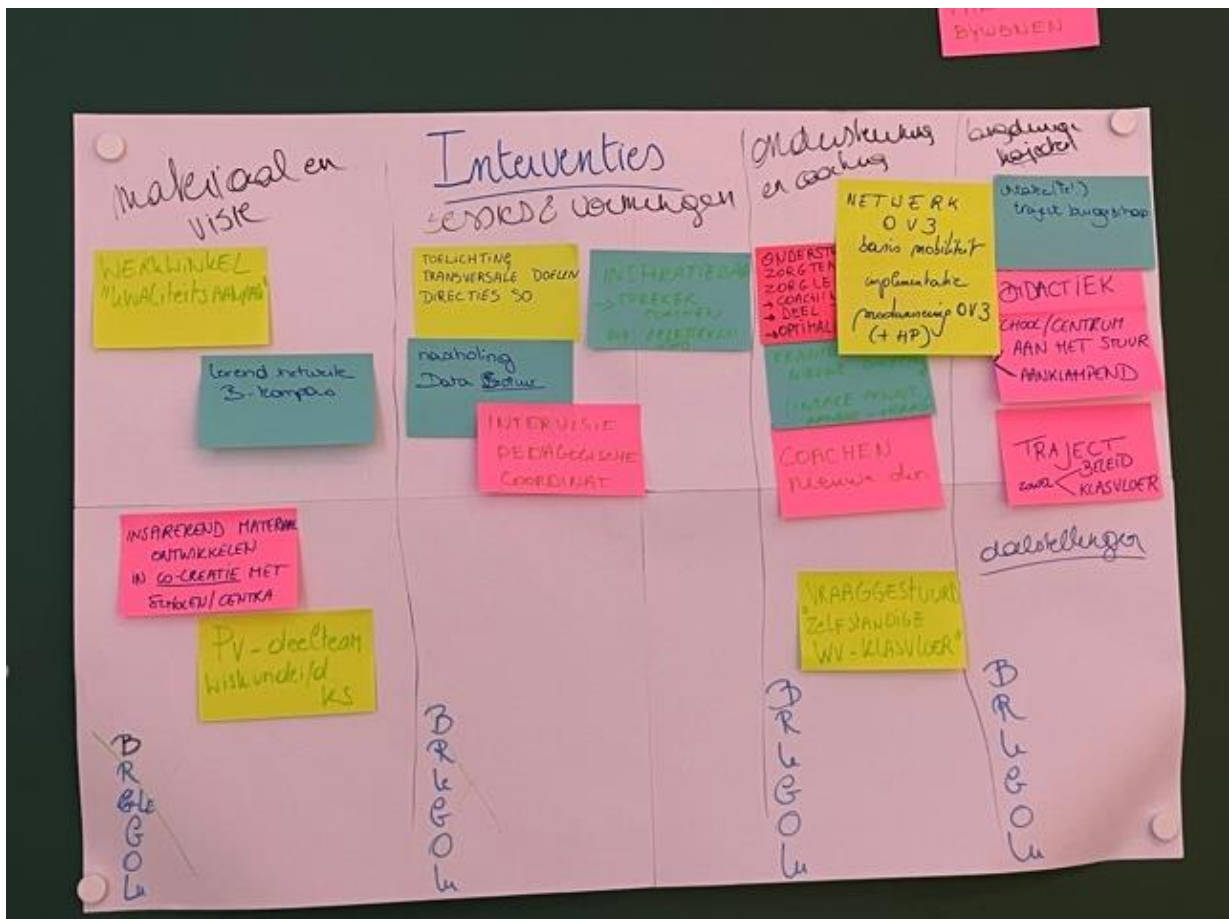
Recent hebben we een conceptueel model uitgewerkt dat als doel heeft het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. In het eerste deel van dit focusgroepgesprek stelden we het conceptuele model voor door middel van concrete opdrachten, afgewisseld met uitleg over het model.

Opdracht I: Denk aan de laatste interventie die je zelf hebt uitgevoerd of waarin je een coördinerende functie opnam. Noteer kort de inhoud, het doel, en vorm van deze interventie op een post-it die voor jou ligt.

<> Nabespreking: post-its worden op een groot blad gekleefd en de verschillende interventies worden toegelicht. Onderzoeker plaatst deze op een continuüm van korte naar lange duur.

We maken een onderverdeling tussen interventies die inzetten op materiaal- en visieontwikkeling, sessies en vormingen, ondersteuning en coaching, langere trajecten. Ook ordenen we de interventies in 'effect tot op de klasvloer' en 'effectief op de klasvloer'.

Tegelijkertijd met het ontwikkelen van een model dat beoogt het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen, hebben we een definitie rond ‘begeleiding’ binnen PBD gemaakt. De werkdefinitie rond begeleiding luidt:

Definitie van begeleiding:

Begeleiding vanuit een PBD kan omschreven worden als:	
Vorm	Een interventie, op vraag of als aanbod, die ontwikkeld, gegeven, en/of gefaciliteerd wordt door een begeleider, die van korte of langere duur is en ingebed is in een schoolnabije relatie,
Doel	met als doel het versterken van individuele, team-, en organisatorische competenties, met het oog op het bevorderen van onderwijskwaliteit in functie van (aspecten van) de totale ontwikkeling van leerlingen,
Werkwijze	via diverse methodieken zoals coaching, nascholingen, intervisiesessies, lerende netwerken of professionele leergemeenschappen, visie- en materiaalontwikkeling.

Opdracht II: Als jullie kijken naar de interventie die jullie zonet zelf genoteerd hebben, kan deze interventie dan gevat worden onder deze definitie?

<> Nabespreking: Welke interventie valt niet onder deze definitie en waarom niet?

Alle interventies vallen onder de definitie. Er werden wel toelichtende vragen gesteld, onder meer over de woordkeuze voor interventie en schoolnabije relatie. Deze woordkeuzes werden toegelicht.

Het conceptuele model wil richtinggevend zijn om bedoelde effecten van doelgerichte begeleidingsinterventies (DBI's) in kaart te brengen en bestaat uit vier onderdelen: (1) effectieve kenmerken van DBI's, (2) evaluatieniveaus van DBI's, (3) contextfactoren, en (4) participanten en verstrekkers. Deze verschillende onderdelen werden één voor één toegelicht aan de hand van het geprojecteerde model.

Opdracht III:

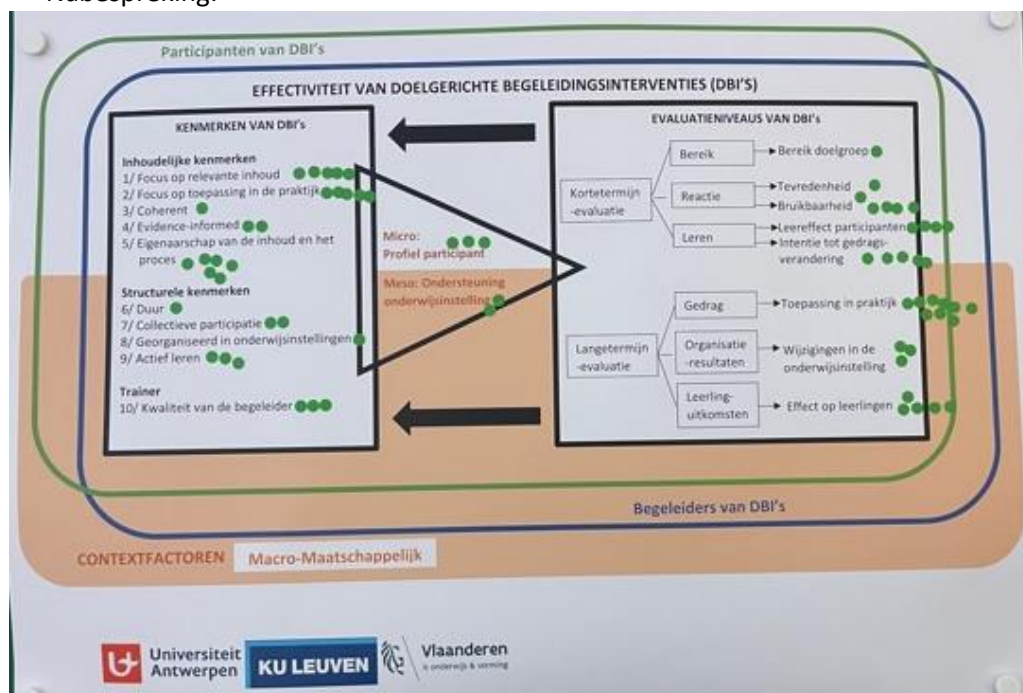
Deze opdracht bestond uit twee onderdelen:

Deel A: Jullie hebben allemaal een blad gekregen met hierop enkele specifieke vragen over de interventie die jullie zonet besproken hebben gelinkt aan het conceptuele model. Vul deze in met het oog op deze interventie in.

Omwille van tijdsgebrek werd deze oefening tijdens de pauze gemaakt, waardoor deze mogelijks niet door alle deelnemers even grondig gemaakt werd. Het gesprek dat op de oefening volgde, gaf mogelijkheid tot het bijsturen van antwoorden. Uit de bladeren die de onderzoeker terugkreeg, werd duidelijk dat voornamelijk de oefening die in deel B naar voor komt gemaakt werd. We bespreken de antwoorden daar.

Deel B: Ook hebben jullie allemaal stickerbolletjes gekregen. Kleef op de poster van het conceptuele model dat vooraan hangt een bolletje achter elk aspect van het model dat van toepassing is op je eigen genoteerde interventie.

<> Nabespreking:

Welke elementen blijken op geen enkele interventie van toepassing, waarom?

- Macro-Maatschappelijke contextfactoren werden door niemand aangeduid. Dit wijzigt niet nadat we hierover in gesprek gingen. De macro-maatschappelijke contextfactoren werden niet meer besproken. Wel stonden voornamelijk de kenmerken van DBI's en evaluatieniveaus centraal.
- Aan coherent en evidence-informed werd eenzelfde definitie gegeven. → In het model worden deze kenmerken toch onderscheiden – de toelichtende tekst verduidelijkt deze

kenmerken (en zal jullie later ook worden bezorgd, nadat de vertrouwelijkheidsovereenkomst getekend terug bezorgd werd).

- Een opmerking die ook uit de groep kwam is dat de school meer is dan een intermediaire variabele. Het is de belangrijkste speler in het verhaal en heeft veruit de meeste invloed op het leren van leerlingen. Begeleiding is een partner in dit verhaal van de school. → Het onderzoek heeft als doel de effecten van begeleidingsinterventies van PBD's in kaart te brengen. Bijgevolg staan deze begeleidingsinterventies – zowel hun kenmerken als evaluatieniveaus – in dit onderzoek centraal. We ontkennen niet de impact van de individuele participant (schoolteamlid), noch van de ondersteuning van de school/centrum/academie uit. Deze twee aspecten vallen onder contextfactoren. Wel focussen we binnen dit onderzoek op de impact van de interventies.

Welke elementen blijken vaak van toepassing, waarom?

- Kenmerken van DBI's: Focus op relevante inhoud, focus op toepassing in de praktijk en eigenaarschap;
- Evaluatieniveaus: Gedrag/Toepassing in de praktijk steekt erbovenuit. → Belangrijk om mee te nemen, want dient op lange termijn gemeten worden. Uit het gesprek blijkt dat hier nood aan is en dat het wenselijk is om hier meer zicht op te krijgen. Begeleiders willen zicht krijgen op hun werkelijke impact.
- Wijzigingen in de onderwijsinstelling werden minder vaak aangeduid. Toch werd meegegeven dat pedagogisch begeleiders vaak werken op schoolsysteemniveau (de manier waarop de zaken georganiseerd worden, de procedures op de school, de cultuur, ...).

Deel 2: De wenselijke bevraging

Jullie hebben nu allen meer zicht gekregen op het conceptuele model dat beoogt de effecten van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Het doel van deze reeks focusgroepgesprekken is om dit model om te zetten in een breed inzetbaar instrumentarium. In deel 2 van dit focusgroepgesprek wil ik samen met jullie reflecteren over hoe zo'n instrumentarium eruit zou moeten zien. Een eerste vraag hierbij is tot welke interventies zo'n instrumentarium zich moet richten.

De onderzoeker lichtte toe dat het de bedoeling is dat er een basisinstrument ontwikkeld wordt. Het is voor dit basisinstrument dat we bekijken op welke interventies dit van toepassing is.

Opdracht I: Vooraan hangt een poster met daarop diverse interventies die binnen PBD kunnen plaatsvinden.

<> Nabespreking: Welke zijn relevant om te bevragen?

We nemen als voorlopige werkdefinitie: Interventies bestaande uit meer dan één bijeenkomst.

De argumenten hiervoor waren de volgende:

- Aan visie- en materiaalontwikkeling hoeft niet per se een interventie gekoppeld te zijn.
- Sessies en vormingen maken doorgaans deel uit van langdurigere trajecten.
- Bij iets langere trajecten is er meer ruimte voor een bevraging over de interventie.

Inventarisatie van interventies

Vorm	Wie	Inhoud
Visie- en materiaal-ontwikkeling	schoolteams	<ul style="list-style-type: none"> • schrijven van leerplannen en opstellen van lestabellen • ontwikkelen van een gemeenschappelijk kader voor het zorgbeleid en de trajectbegeleiding • uitzoeken van een gepast leerlingvolgsysteem • ontwikkelen van een getrapte cursistenbevraging
Sessies/vormingen	schoolteams, aanvangsbegeleiders, directieteam, bestuur, scholengroep, scholengemeenschap, lerarenteam, personeelsleden van een specifieke onderwijsvorm Vlaanderenbreed	<ul style="list-style-type: none"> • over opmaak van goede bevragingen in het kader van interne kwaliteitszorg • rond dataletterheid (intro) • verdieping rond modernisering secundair onderwijs • over flexibele organisatiestructuur • rond outputbeleid aangaande media-educatie • op het vlak van leerlingenbegeleiding: verbindend gezag • rond polariteit coachen: evaluerende versus coachende vaardigheden • rond didactische werkvormen, klasmanagement, ...
Ondersteuning en coaching (via participatie in stuurgroep, reflectiegesprekken, uitwerken pedagogische studiedag, ...)	nieuw aangestelde directeur, individuele leraar (op vraag van de directie), directieteam, scholengemeenschap	<ul style="list-style-type: none"> • in digivaardig maken • bij implementatie van nieuwe eindtermen • bij het schrijven van een Erasmus-plus KA2-project • bij transformatie, bij crisis ... • rond kwaliteitsontwikkeling • in inzetten van expertise van BuO in reguliere scholen • in bepalen beleidsprioriteiten • in bepalen ondersteuningsaanbod • in blootleggen pijnpunten in operationalisering van visie in de praktijk • groepsbevordering lerarenteam • in uitstippelen van groeiproject na negatief advies
Langdurige trajecten	beleidsteam, lerarenteam	<ul style="list-style-type: none"> • sterk leesonderwijs • mindshift van leren studeren naar leren leren • thematrajecten l.f.v. speerpunten van het begeleidingsplan • netwerken kwaliteitsvol vormgeven en systematiek van effectmeting ontwikkelen

5

Een tweede belangrijk vraag hierbij is welke evaluatieniveaus wenselijk zijn om in kaart te brengen bij de relevant geachte interventies.

Omwille van tijdsgebrek werden de opdrachten niet in groep uitgevoerd, maar meteen plenair bevroegd.

Opdracht II:

Per (cluster van) interventie(s) die we relevant achten om te bevragen, gaan we bekijken welk(e) evaluatieniveau(s) zinvol zijn om te gaan evalueren. De onderzoeker overloopt per interventie de verschillende evaluatieniveaus. Indien relevant om te bevragen, steek je uw hand omhoog. De onderzoeker noteert de gekozen niveaus (bereik = B, ... gevolgd door aantal keer gekozen).

>> Nabespreking: De onderzoeker bespreekt de bekomen resultaten met het oog op het verkrijgen van een consensus.

- Respondenten gaven aan dat het moeilijk is om te bepalen welke niveaus interessant zijn om te meten, aangezien men nog geen concreet zicht heeft op hoe het instrument eruit zal zien.
- Er werd door één respondent geopperd om het instrument zo flexibel mogelijk te houden, om bevraging smoeheid tegen te gaan. Ofwel, enkel het niveau bevragen dat relevant is.
- Een andere respondent gaf te kennen dat het ook interessant is om op lange termijn de effecten na te gaan.
- Er werd ook vermeld dat bereik reeds in kaart wordt gebracht door de koepels zelf, maar niet per interventie.
- Sommigen waren voorstanders om 'tevredenheid' in kaart te brengen, andere niet. De tegenstanders kaarten aan dat het dan vaak gaat over of de koffie goed was, de setting, ... >> Door specifieke vragen, gericht op de kenmerken van DBI's kunnen we vermijden dat het over de 'koffie, etc.' gaat.
- ➔ Conclusie: de evaluatieniveaus die standaard bevroegd zullen worden via het basisinstrument, worden later opnieuw bekeken bij de concretisering van het instrument in focusgroepgesprek 2.

Een derde belangrijke vraag is dan hoe deze evaluatie, van toepassing op de eerder besproken interventies en breed inzetbaar, er globaal gezien uit zou moeten zien:

Opdracht III:

Oefening: Denk voor jezelf even na over alle evaluaties die je al ooit hebt moeten invullen en eventueel hebt moeten laten invullen voor je werk vanuit de PBD. Hoe ziet een wenselijke evaluatie er voor jou dan uit? We hebben hiervoor enkele concrete vragen opgesteld die we jullie tonen op de slide van de PPT. Noteer per vraag een antwoord op een Post-It en kleef deze vooraan op de Poster waarop categorieën horend bij de vraag staan. Bij varia mag alles wat elders niet aan bod komt, geplaatst worden.

- Wie dient het in te vullen? (participanten, begeleiders, ...) Dit hangt af van de interventie. Als het gaat om een langere interventie, waarbij meerdere begeleiders bij betrokken zijn, dan is het interessant om de evaluatie van de participanten en het team van begeleiders samen te leggen. Al gaven sommigen aan dit ook interessant te vinden voor interventies met één begeleider.

- Hoe dient het eruit te zien? (Papier/online, open/gesloten vragen, likertschaal/sliders, ..., voortgang...) Deze vraag beantwoorden we verder in focusgroepgesprek 2 door middel van een concrete uitwerking van het instrumentarium. Omwille van de brede inzetbaarheid zal geopteerd worden om het instrument online vorm te geven. Ook gesloten vragen worden hierin naar voor geschoven, maar de respondenten gaven duidelijk aan ook de nood te voelen aan open vragen om meer duiding te krijgen bij de (gesloten) antwoorden van de respondenten?

- Hoeveel tijd mag het invullen van zo'n evaluatie vragen? Het mag kort zijn. Sommige respondenten maakten wel de kanttekening dat wanneer het instrument te kort is er een mogelijkheid bestaat dat deelnemers het niet serieus nemen. Wanneer het instrument ingezet wordt in een langduriger traject, kan hiervoor tijdens het traject ruimte voorzien worden.

- Wanneer dient de evaluatie afgenomen te worden? (voor, tijdens, na?) Voorlopig opteren we ervoor om het basisinstrument af te nemen na de (volledige) interventie of bijvoorbeeld één keer per jaar als het gaat over een reeks intervisiegesprekken. Wanneer interessant, kan dit ook vooraf afgenomen worden. In lijn met de eerder vermelde feedback is er ook interesse om een module in te bouwen die effecten na bijvoorbeeld 6 maanden in kaart brengt.

SLOT

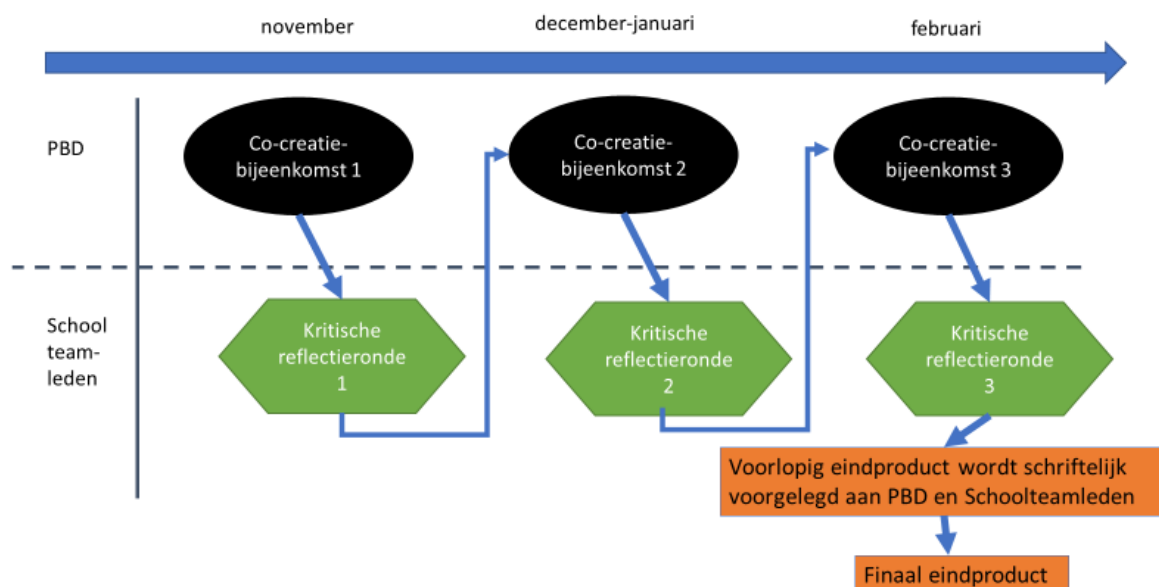
Zijn er nog dingen die jullie graag willen vermelden waar jullie de kans nog niet toe gehad hebben?
Bedankt voor jullie aandacht.

Bijlage 2.4 – Verslag focusgroepgespreksronde 1: Schoolteamleden

Datum en plaats	Dinsdag 23 november 2021, online
Aanwezig	Aster Van Mieghem (onderzoeksmedewerker) en 8 leden van beleidsteams van scholen
Verontschuldigd	/

In dit verslag geven we een neerslag van het gesprek dat gevoerd werd op dinsdag 23 november met leden van beleidsteams van scholen. Dit gesprek is het eerste focusgroepgesprek in een reeks van drie gesprekken. Tijdens deze focusgroepgesprekken beogen we een breed inzetbaar en wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium uit te werken (doel 2 van het onderzoek), voortbouwend op het conceptueel model. Daarenboven is alles wat hierin omschreven staat ‘voorlopig’. Dit wil zeggen dat de opgegeven definitie en het conceptueel model nog gefinaliseerd moeten worden. Eveneens kunnen bekomen antwoorden uit dit gesprek nog wijzigen in volgende gesprekken. Onderstaande figuur geeft het verloop van de focusgroepgesprekken weer en de voltijdelijkheid tussen de focusgroepgesprekken met pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers van de pedagogische begeleidingsdienst en schoolteamleden.

Legende:

- Alles wat in het zwart geschreven is, is de leidraad van het gesprek.
- Alles wat in het **blauw** geschreven is, zijn samengevatte antwoorden van het focusgroepgesprek.
- Alles wat in het **oranje** genoteerd werd, zijn reflecties/acties van het onderzoeksteam.

INLEIDING:

- Voorstel van onderzoeksteam en project
- Voorstelronde van deelnemers (**gekoppeld aan recente interventie (zie Middendeel, Deel 1)**)
  - o **In dit verslag garanderen we de anonimiteit van de deelnemers, wat betekent dat er nergens namen worden vermeld.**

MIDDENDEEL

Deel 1: Totstandkoming conceptueel model (CM)

Recent hebben we een conceptueel model uitgewerkt dat als doel heeft het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. In het eerste deel van dit focusgroepgesprek stelden we het conceptuele model voor door middel van concrete opdrachten, afgewisseld met uitleg over het model.

Opdracht I: Denk aan de laatste interventie waaraan je school of jijzelf deelnam dat uitging van de pedagogische begeleidingsdienst. Noteer deze interventie aan de hand van één woord in de woordenwolk.

<> Nabespreking: De interventies in de woordenwolk worden één voor één overlopen en toegelicht.

Alle respondenten bespraken minstens één interventie die onlangs bij hen plaatsvond. Algemeen kwam naar voren dat de meerderheid van de interventies ingebed zijn in langere trajecten. Het gaat hierbij dus over interventies die bestonden uit meer dan één samenkomst. Ook werd vermeld dat opvolging soms bestaat uit mails of korte telefoons. Één van de drie woorden die centraal staat in de woordenwolk is begeleiding. Dit was een mooie aanleiding om naar de definitie te gaan.

Tegelijkertijd met het ontwikkelen van een model dat beoogt het effect van begeleidingsinterventies in kaart te brengen, hebben we een definitie van 'begeleiding' zoals deze door de PBD wordt vorm gegeven, gemaakt. De bekomen definitie werd voorgelezen door de onderzoeker.

Definitie van begeleiding:

	Begeleiding vanuit een PBD kan omschreven worden als:
Vorm	Een interventie, op vraag of als aanbod, die ontwikkeld, gegeven, en/of gefaciliteerd wordt door een begeleider, die van korte of langere duur is en ingebed is in een schoolnabije relatie,
Doel	met als doel het versterken van individuele, team-, en organisatorische competenties, met het oog op het bevorderen van onderwijskwaliteit in functie van (aspecten van) de totale ontwikkeling van leerlingen,
Werkwijze	via diverse methodieken zoals coaching, nascholingen, intervisiesessies, lerende netwerken of professionele leergemeenschappen, visie- en materiaalontwikkeling.

Opdracht II: Als jullie kijken naar de interventie die jullie zonet zelf genoteerd hebben, kan deze interventie dan gevat worden onder deze definitie?

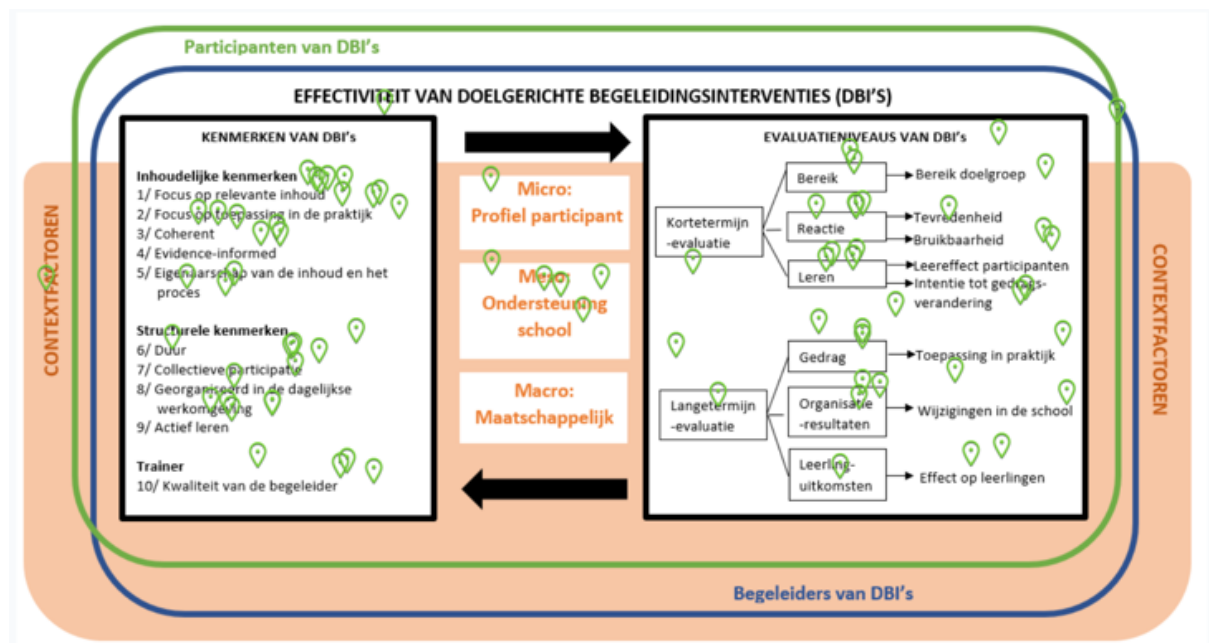
<> Nabespreking: Geef aan waarom niet.

Alle interventies kunnen volgens de respondenten gevat worden in de definitie van begeleiding. Twee respondenten gaven aan dat voor hen het woord 'begeleider' niet allesomvattend is, dit omdat het ook gaat over interventies waar bijvoorbeeld informatie verstrekken het hoogste doel is, waarbij begeleider dan niet direct de meest aansluitende term is.

>< We proberen met de definitie dan ook een heel breed spectrum aan interventies te vatten. Een begeleider werkt ook meer inhoudelijke interventies uit, maar faciliteert deze bijvoorbeeld eveneens. We houden het voorlopig op het woord 'begeleider', maar nemen deze feedback mee naar de volgende focusgroepgesprekrondes waarbij de respondenten ook het uitgebreidere document met toelichting over de definitie en het model ontvangen hebben.

Het conceptuele model wil richtinggevend zijn om bedoelde effecten van doelgerichte begeleidingsinterventies (DBI's) in kaart te brengen en bestaat uit vier onderdelen: (1) effectieve kenmerken van DBI's, (2) evaluatieniveaus van DBI's, (3) contextfactoren, en (4) participanten en verstrekkers. Deze verschillende onderdelen werden één voor één toegelicht aan de hand van het geprojecteerde model.

Opdracht III: Jullie kunnen allemaal wijzigingen aanbrengen op deze slide in de PowerPoint. Zet een bolletje/pinnetje achter elk aspect van het model dat van toepassing is op je eigen genoteerde interventie.

<> Nabespreking:

Welke elementen blijken op geen enkele interventie van toepassing, waarom?

De contextfactoren op macroniveau werden niet aangeduid. De respondenten gaven aan dat voornamelijk de ondersteuning op de school centraal staat. Het is op dit niveau dat ingespeeld kan worden om een interventie te laten slagen, wat op het macroniveau niet van toepassing is.

Welke elementen blijken vaak van toepassing, waarom?

Een respondent geeft aan dat meerdere elementen van de kenmerken van DBI's aan elkaar hangen. Het is van belang dat er een focus is op relevante inhoud, want als de inhoud niet

relevant is voor de participant, zal de DBI geen kans op slagen hebben. Bijgevolg hangt dit rechtstreeks samen met hoe coherent de DBI is. Daarnaast dienen deelnemers actief betrokken te worden, opdat er een leereffect is en meer. Ook de kwaliteit van de trainer bepaalt of de DBI tegemoet kan komen aan de vraag/nood van de participanten.

Wat de **evaluatie-niveaus** betreft, werd aangegeven deze elkaar opvolgen. Er moet eerst tevredenheid zijn om tot leren te komen, enzovoort. Bijgevolg geven de respondenten aan geïnteresseerd te zijn in alle niveaus, waarvan het meest op reactie, leren, gedrag en organisatieresultaten. In wijzigingen in de organisatie zijn de respondenten sterk geïnteresseerd, zeker als dit ook het doel was van de DBI. Een respondent haalt tijdens deze nabespreking aan dat ook het effect op de leerlingen van belang is, omdat dit bij elke interventie vooropgesteld wordt. Het doel van DBI's is immers steeds om uiteindelijk – direct of indirect – een positief effect op leerlingen te hebben.

>< Akkoord, dit staat ook in de definitie van begeleiding. Het hoogste doel bij onderwijsverandering/verbetering is de ontwikkeling van leerlingen ten goede te komen. De onderzoeker geeft aan dat dit moeilijk in kaart te brengen is, omdat hier veel factoren naast de DBI een invloed op hebben. Ook omwille van de generieke insteek van het instrument, is het onmogelijk om het effect op leerlingen in kaart te brengen

>><< De respondenten begrijpen dit, maar geven aan dat dit expliciet opgenomen dient te worden bij de uitwerking van het instrument.

Werd er een evaluatie van deze interventie uitgevoerd?

Sommige respondenten geven aan van wel, anderen van niet.

Wegens prioriteit voor het beantwoorden van vragen bij deel 2, werden volgende twee vragen niet bevroegd.

Zo ja, op welke manier werd deze interventie bevroegd? Wat werd juist in kaart gebracht?

Zo neen, zou een evaluatie zinvol zijn voor jou/de school? Wat zou je dan juist kunnen evalueren/in kaart willen brengen?

Deel 2: De wenselijke bevraging

Jullie hebben nu allen meer zicht gekregen op het conceptuele model dat beoogt de effecten van begeleidingsinterventies in kaart te brengen. Het doel van deze reeks focusgroepgesprekken is om dit model om te zetten in een breed inzetbaar instrumentarium. In deel 2 van dit focusgroepgesprek wil ik samen met jullie reflecteren over hoe zo'n instrumentarium eruit zou moeten zien. Een eerste vraag hierbij is tot welke interventies zo'n instrumentarium zich moet richten.

Opdracht I: Als werkdefinitie hanteren we momenteel dat interventies, bestaande uit meer dan één bijeenkomst interessant zijn om te bevragen.

<> Bespreking:

- Gaan jullie hiermee akkoord? Waarom wel/niet?

Er wordt aangegeven akkoord te gaan met deze definitie, maar er spelen toch vragen op of we dan niet gaan overbevragen. Dit leidt ertoe dat een nieuwe werkdefinitie wordt voorgesteld, die voortbouwt op het gegeven dat het moet gaan over meer dan één bijeenkomst:

- Wanneer een nieuwe interventie wordt opgestart – die zal bestaan uit meer dan één bijeenkomst – wordt in samenspraak afgesproken wanneer een evaluatie van de interventies zal plaatsvinden.
- Wanneer het gaat om interventies – ingebed in een groter geheel – die reeds lopen (bv. vierjaarlijkse intervisiegesprekken onder coördinatoren), dan zal op het einde van het schooljaar de bevraging afgenomen worden.

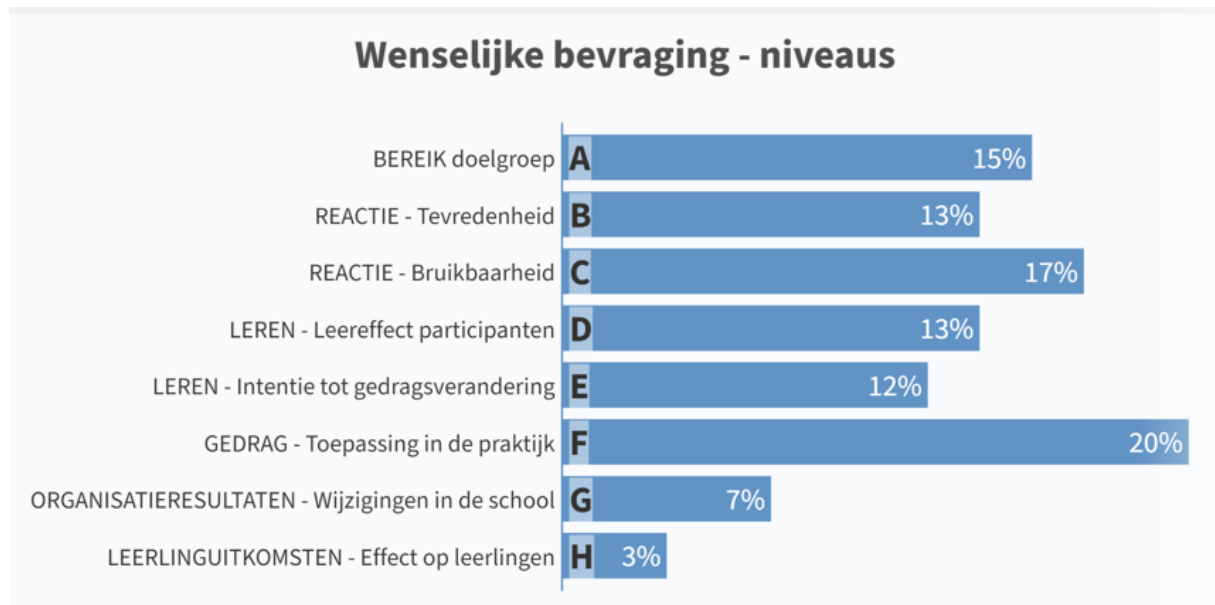
Toch haalt één respondent aan dat scholen/schoolteamleden soms aan vele interventies/trajecten deelnemen en dat het niet efficiënt is en te tijdsrovend om bij hen alle interventies – bestaande uit meer dan twee bijeenkomsten – te gaan evalueren.

>> In de focusgroep met de PBD (FG1) werd geopperd om steekproefgewijs trajecten te gaan evalueren. Dit zou hierop een antwoord kunnen zijn.

>>>< Dit idee werd voorgesteld door de onderzoeker. Meerdere respondenten gaven aan dit een goed idee te vinden. Eén respondent gaf te kennen dat ook de participanten inspraak moeten krijgen in wat geëvalueerd zal worden dan.

Een tweede belangrijk vraag hierbij is welke evaluatieniveaus wenselijk zijn om in kaart te brengen bij de relevant geachte interventies.

Onderdeel II: Een opdracht. Op de PowerPoint zien jullie opnieuw het conceptueel model met daarop ook de verschillende evaluatieniveaus. Wanneer we een soort van ‘basisinstrumentarium’ ontwikkelen, welke niveaus zijn volgens jullie dan relevant om te bevragen? Duid aan via de poll welke niveaus je allemaal interessant vindt. De overige niveaus kunnen wel in modulaire delen toegevoegd worden.

>> Nabespreking: Welke niveaus worden meer relevant geacht dan andere en waarom?

Het meest van al geven de respondenten aan geïnteresseerd te zijn in de toepassing in de praktijk zelf.

>> Dit heeft belangrijke consequenties voor het instrument, aangezien dit niet op korte, maar op lange termijn gemeten dient te worden.

Op de tweede plaats staat bruikbaarheid en op de derde plaats het bereik. Tevredenheid werd aanvankelijk minder aangeduid, maar tijdens het gesprek kreeg dit item toch nog een stem erbij. Een respondent wees erop dat de niveaus elkaar opvolgen en bijgevolg ook tevredenheid een belangrijk element is om te meten.

Een derde belangrijke vraag is dan hoe deze evaluatie, van toepassing op de eerder besproken interventies en breed inzetbaar, er globaal gezien uit zou moeten zien. Opdat het breed inzetbaar dient te zijn, door verschillende PBD's voor diverse doeleinden, kiezen we voor een digitaal instrument. Maar hierin moeten nog diverse keuzes gemaakt worden:

Onderdeel III: Een opdracht. Een wenselijk breed inzetbaar evaluatie-instrument, aan welke voorwaarden zou dit moeten voldoen? Via een poll bespreken we diverse aspecten.

- <> Nabespreking: Per bekomen antwoord. Wie dient het instrument in te vullen? Het antwoord hierop is unaniem, zowel participanten als begeleiders dienen het instrument te kunnen invullen. Op een bijkomende vraag, wie het instrument mag opwerpen om zicht te krijgen op de effecten, wordt ook aangegeven dat beide partijen dit zouden moeten kunnen.
>< de afspraken die eerder als 'werkdefinitie' genoteerd werden, worden hier opnieuw aangehaald. In de gebruikershandleiding zullen we meer details opnemen over wie de initiatiefnemer zal zijn om het instrument af te nemen.
- Hoe dient het instrument eruit te zien? Naast gesloten vragen dienen ook open vragen opgenomen te worden, dit om de gesloten vragen te verduidelijken. Binnen de groep worden reflecties gemaakt over analyses van gesloten en open vragen, dit na een vraag opgeworpen door de onderzoeker. Een respondent haalt aan dat je meer informatie kan halen uit de toegevoegde gesloten vragen over de DBI. Afhankelijk van het doel van het instrumentarium, dient hier dan ook rekening mee gehouden te worden en wordt er door één respondent geopperd om geld te voorzien voor iemand die hierop focust.
- Hoeveel tijd mag het invullen van zo'n evaluatie vragen? Minder dan 5 minuten, tussen de 5 en 15 minuten, meer dan 15 minuten?
Unaniem: minder dan vijf minuten.
>< De onderzoeker werpt op dat tijdens de focusgroep met de PBD aangehaald werd dat de kans bestaat dat deze vragenlijsten dan heel sociaal wenselijk of zonder nadenken ingevuld worden.
>><< De respondenten begrijpen deze angst.
>>><<< In de focusgroep met de PBD werd daarom geopperd om – zeker in lange trajecten – een evaluatie in te bouwen op het einde en de resultaten ook te bespreken.
>>><<<< Hiervoor is ook begrip bij de respondenten. Maar het moet wel van nut zijn voor de participanten ook.
>>>><<<<< Tijdens een nabespreking van het gesprek in het algemeen, geeft één respondent aan dat de evaluatie zinvol moet zijn voor de participant. Indien het enige doel ervan is om de PBD ten goede te komen (voor de begeleider zelf, de interne kwaliteitszorg, of naar verantwoording naar de overheid toe), dan zal er geen motivatie zijn om hieraan deel te nemen of tijd voor vrij te maken.
- Wanneer dient de evaluatie afgenomen te worden? voor/tijdens/vlak erna/lang erna

---

Bijlage 2.5 –

Verslag focusgroepgespreksronde 2: Pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers

---

FOCUSGROEPGESPREK 2 DEEL I

Datum en plaats	Dinsdag 1 februari 2022, online
Aanwezigen	Elke Struyf (promotor-coördinator), Aster Van Mieghem (onderzoeksmedewerker) en 9 pedagogisch begeleiders/stafmedewerkers
Verontschuldigd	1 pedagogisch begeleider/stafmedewerker

FOCUSGROEPGESPREK 2 DEEL II

Datum en plaats	Woensdag 9 februari 2022, online
Aanwezigen	Elke Struyf (promotor-coördinator), Aster Van Mieghem (onderzoeksmedewerker) en 5 pedagogisch begeleiders/stafmedewerkers
Verontschuldigd	5 pedagogisch begeleider/stafmedewerker

In dit verslag geven we een neerslag van het gesprek dat gevoerd werd op dinsdag 1 februari 2022 en waar nog een vervolg aan gebreed werd op woensdag 9 februari 2022 met stafmedewerkers en pedagogisch begeleiders van diverse pedagogische begeleidingsdiensten. Tijdens deze focusgroepgesprekken bespreken we een eerste versie van een breed inzetbaar en wetenschappelijk onderbouwd instrument (doel 2 van het onderzoek), voortbouwend op het conceptueel model. In een volgende fase leggen we de herwerkte vragenlijst voor aan schoolteamleden waarbij zij als kritische vrienden fungeren.

Legende:

- Alles wat in het zwart geschreven is, is de leidraad van het gesprek.
- Alles wat in het *italic zwart* geschreven staat, zijn antwoorden van de onderzoekers.
- Alles wat in het **blauw** geschreven is, zijn vragen van deelnemers.
- Alles wat in het **oranje** genoteerd werd, zijn reflecties/acties van het onderzoeksteam.

FOCUSGROEPGESPREK DEEL I

INLEIDING:

- **Kennismaking** met professor Elke Struyf, promotor-coördinator van dit onderzoeksproject.
- **Herhaling van het doel van deze bijeenkomst:**
  - o *het optimaliseren van het voorlopig instrument. Eerst zullen we ingaan op de opbouw, dan op de formulering van de items.*
  - o *Jullie - de deelnemers van dit focusgroepgesprek - zijn geen vertegenwoordigers van jullie koepel, wel nemen jullie deel als potentiële aanbieder van het instrument. De rol van vertegenwoordiger van de koepel wordt opgenomen door de afgevaardigden die in de stuurgroep van dit onderzoeksproject zitten.*
  - o *Het onderzoeksteam heeft een voorlopige vragenlijst uitgewerkt, die in dit focusgroepgesprek besproken wordt.*
  - o *Wij nemen in dit verslag nota van diverse visies, maar als onderzoekers nemen we de eindbeslissing voor onze rekening.*
  - o **Ook in dit verslag garanderen we de anonimiteit van de deelnemers, wat betekent dat er nergens namen worden vermeld.**
- **Vragen/bezorgdheden vanuit de deelnemers:**
  - o **Hoe verhoudt het 'basisinstrument' dat in de vorige focusgroep voorlag zich tot deze voorlopige vragenlijst?**

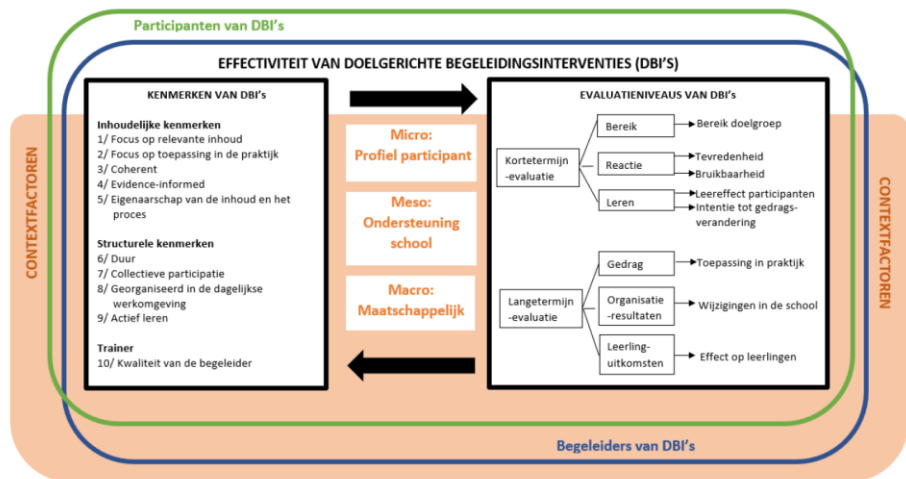
- *Het idee om verplicht iets te gebruiken wordt meer en meer verlaten. Wél zit dit nog deels vevat in het idee achter het getrappt systeem. De 'kernitems (deze in de groengekleurde vakjes)' kunnen aan zoveel mogelijk participanten meegegeven worden om een globaal beeld te krijgen van de interventie. Via de bijkomende vragen (deze in de witte vakjes) kan een meer specifiek beeld verkregen worden.*
- *Het opnemen van een 'verplicht gedeelte' wordt verlaten, maar we hebben wel de ambitie om een instrument te ontwikkelen dat door elke koepel gebruikt kan worden, voor zoveel mogelijk interventies.*
- *Ons doel is iets ontwikkelen dat er nog niet is. We hebben geen ambitie om te vervangen wat er in de koepels al gebruikt wordt aan evaluatie-instrumenten. Het onderzoeksproject ambieert om een complementair instrument te ontwikkelen gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.*
- *De autonomie voor het gebruik van het instrument ligt bij de koepels zelf.*
 > De meerderheid van de respondenten gaf expliciet aan zich in dit standpunt te kunnen vinden.

MIDDENDEEL: deel I

Opbouw van de vragenlijst:

- Deze voorlopige vragenlijst werd opgebouwd door de onderzoekers aan de hand van instrumentaria gevonden in de weerhouden artikelen van de systematische literatuurstudie.
  - a. Inventaris van alle instrumenten opgenomen in de weerhouden artikelen van het systematisch literatuuronderzoek (N=18)
  - b. Omschrijving opgemaakt van elk instrument: doel, aantal respondenten en functie, generiek/specifiek, vorm (open/gesloten/mix/observatieleidraad), onderdelen van het instrument, en evidentie voor de psychometrische kwaliteit
  - c. 2 instrumenten sprongen eruit:
    - i. Learning Transfer System Inventory (LTSI)-scale (Celestin & Yunfei, 2018)
    - ii. The Impact of Teacher Professional Development Questionnaire (ITPDQ) (McChesney en Aldridge, 2018)
  - d. Alle 'generieke' instrumenten werden doorgenomen
- De bekomen items van relevante instrumenten werden opgehangen aan de onderdelen van het conceptueel model:
  - (1) evaluatieniveaus van doelgerichte begeleidingsinterventies (DBI's),
  - (2) contextfactoren, en
  - (3) kenmerken van DBI's.

- Per item werd bekeken of dit nuttig en bruikbaar was voor het instrument. Er werd een selectiviteitsprincipe toegepast: Halen we hier echt iets uit?
- Daarnaast werd er gekozen voor een getrapte opbouw. De ITPDQ-schaal ligt aan de basis van de 'kernitems (deze in de groengekleurde vakjes'. Deze items beogen een globaal beeld te geven van de gepercipieerde effectiviteit van de interventie. De bijvragen (in de witte vakjes) beogen een meer specifiek beeld te bekomen van de interventie.

- **Algemene vragen/bezorgdheden bij de vragenlijst:**

- De vragenlijst bevaagt percepties van deelnemers. Effecten op leerlingen (Leerlinguitkomsten) worden hier gemeten aan de hand van de perceptie van participanten. Dit is zeer eng en niet objectief. PBD's stimuleren scholen juist om effecten op leerlingen objectief in kaart te brengen (bv. via toetsresultaten, observaties, bevragingen van leerlingen). Leerlinguitkomsten in kaart brengen via bevraging van participanten aan de DBI wringt wat > Akkoord. Het objectief vaststellen van uitkomsten voor leerlingen is niet het doel van deze bevraging. Het klopt dat dit via de vragenlijst eng of beperkt in kaart wordt gebracht. → we nemen hierover een opmerking op in de gebruikershandleiding en dat de vragenlijst naast reeds bestaande instrumenten gehanteerd dient te worden. Om de indirecte effecten op leerlingen in kaart te brengen, dienen nog andere objectievere metingen ingezet te worden.
- Kan je wel na elke soort interventie het effect op leerlinguitkomsten in kaart brengen? Is dit altijd zinvol om te bevragen? > We hebben al ingebouwd dat dit enkel bevaagd kan worden na interventies waarbij de participant dit reeds heeft kunnen uitproberen in de praktijk. Maar we begrijpen deze bekommernis en nemen ze verder mee. Het is de bedoeling dat de pedagogisch beleider / studiedienst zelf de vragenlijst samenstelt en enkel zinvolle vragen opneemt; zo is de gebruikershandleiding ook opgebouwd. Indien de DBI niet meteen een effect op leerlingen beoogt, hoeft dit ook niet bevaagd te worden.
- Zijn we wel geïnteresseerd in hoe een interventie ervaren werd door deelnemers? Zijn we geïnteresseerd in aspecten van tevredenheid? Belangrijker zijn de hogere niveaus. > Elementen op korte en lange termijn zijn relevant om in kaart te brengen. Guskey – waarop ook de evaluatieniveaus in het conceptueel model gebaseerd zijn – geeft aan dat er eerst een vorm van tevredenheid nodig is over de interventie om naar leren te kunnen overgaan, en vervolgens een intentie tot gedragsverandering en eigenlijke gedragsverandering te bekomen. >> we gaan akkoord dat de evaluatieniveaus op lange termijn het meest interessant zijn, maar deze zijn minder

makkelijk om vast te stellen. Dit is een spanningsveld. Daarom nemen we alle items op om over alle evaluatieniveaus iets te weten te komen.

- *Er is maar een beperkte selectie van mogelijks relevante contextfactoren bij het profiel van de participant. > In de vragenlijst staat de interventie die jullie opzetten centraal. Het is de impact van deze interventie waar we geïnteresseerd in zijn. We nemen een beperkt aantal contextfactoren op om meer zicht te krijgen op wat mogelijk een barrière gevormd heeft om een effect te bekomen of wat net een katalysator was.*
- *Er is nood aan 'open vragen', ofwel ruimte voor duiding, in het instrument. Want wij als PBD's moeten de bekomen kwantitatieve data ook kunnen interpreteren en verantwoorden. > Dit nemen we mee, open ruimtes bij de kernvragen – met de vraag naar voorbeelden? - zouden hiervoor een oplossing kunnen zijn.*
- *Een andere deelnemer vult aan eerder via reflectieve werkvormen zicht te willen krijgen op de impact van een interventie, via kwalitatieve werkvormen. > Momenteel hebben wij inderdaad de kaart van te werken met gesloten vragen getrokken, zodat resultaten over DBI's ook met elkaar vergeleken kunnen worden. Een interactieve werkvorm is intensiever.*
- *Een deelnemer uit toch de bezorgdheid over wat later met dit instrument beoogd zal worden. Hoe gaat de overheid/minister van onderwijs dit instrument willen inzetten? Zoals ook tijdens de focusgroep herhaaldelijk aangehaald, zullen wij als onderzoeksteam een wetenschappelijk onderbouw instrument uitwerken in nauw overleg met de PBD's. We bieden dit aan aan de PBD's met als doel het verbeteren van de interne kwaliteitszorg. Hoe de minister dit instrument wil inzetten, daar hebben wij als onderzoeksteam geen vat op en dit ligt ook buiten de scope van onze opdracht. We zullen in het onderzoeksrapport wel aanbevelingen formuleren richting de minister, zoals ook gevraagd.*

MIDDENDEEL: deel II

Mededeling van de onderzoekers:

- *De items zijn geen letterlijke vertalingen, er werd altijd vanuit de DBI gedacht. Wanneer niet algemeen genoeg, werd het veralgemeend (bv. 'The content of the programme reflected the training needs of Cypriot educational leaders' werd 'Ik ben tevreden over de afstemming tussen de begeleiding en mijn opleidingsbehoeften'. 'Cypriot educational leaders' werd dus weggelaten). Ook werd systematisch gesproken over een begeleiding ter vervanging van 'professionaliseringsinitiatief (professional development)' en spreken we over de 'praktijk' in plaats van de 'klas' bijvoorbeeld, omdat het alle mogelijke schoolteamleden moet aanspreken, zo ook directieleden.*

Het eindresultaat van deze herwerking wordt in vragenlijst versie 1a (zie verder) weergegeven.

Vragenlijst versie 1 – Evaluatieniveaus van DBI's:

Algemene feedback:

- *De kernitems: Het inhoudelijke verschil bij de kernitems wanneer er twee vragen zijn is soms ver te zoeken, is het een idee om naar één item per evaluatieniveau/subniveau te gaan? > wordt verder bekeken. Twee items geven een breder beeld, maar we begrijpen de vraag.*
- *Alle adjectieven die een waarde geven weglaten (bv. zeer). > Akkoord. Deze worden weggelaten.*

FOCUSGROEPGESPREK DEEL II

MIDDENDEEL: deel III

Vragenlijst versie 1 – Kenmerken van DBI's:

Algemene feedback:

- De begeleider enkel centraal stellen bij de items rond de trainer, komt anders nogal aanvallend over. De begeleider vervangen door de DBI of de begeleiding.
- De kenmerken zijn zinvol om te bevragen – zeker voor een startende begeleider – maar niet als ‘verplicht’ onderdeel van het instrument opnemen. > *Het is inderdaad niet de bedoeling dat dit een verplicht onderdeel van de vragenlijst is.*
- Per vraag de mogelijkheid krijgen om dit wel of niet op te nemen in het instrument. > *Ok, dat nemen we mee.*
- Sommige vragen blijven nog te gericht op een ‘nascholing’, terwijl we hier ook – en misschien nog het meest – op begeleiding gericht zijn. > *Akkoord, we kijken er met dit in ons achterhoofd opnieuw naar.*
- Een voorbeeld ivm te gericht op nascholing is ‘vakgebied’, dit kan bijvoorbeeld vervangen worden door ‘specialisatie’ of ‘expertise’, wat een bredere inhoud omvat dan ‘vakgebied’.
- Wat is de meerwaarde van het stellen van deze vragen met betrekking tot de kenmerken? *Weet je dit als begeleider niet sowieso? > We houden de begeleiders op deze manier een spiegel voor. Klopt dit met de eigen gedachten? De kenmerken en evaluatieniveaus vormen de kern van het conceptueel model en beïnvloeden elkaar ook. Sleutelen aan het ene heeft een impact op het andere.*
- Oppassen dat er geen items overlappen, ook niet met eerder bevroegde items bij evaluatieniveaus. We willen immers een zo kort en krachtig mogelijke vragenlijst. Dus, indien het item al bevroegd wordt, weglaten. > *De vragenlijst wordt hierop nagelezen.*

Vragenlijst versie 1 – Contextfactoren:

Algemene feedback:

- Vragen in de verleden tijd zetten.

SLOT

Zijn er nog dingen die jullie graag willen vermelden waar jullie de kans nog niet toe gehad hebben?

- *Waarom wordt er gekozen voor een 5-puntschaal? Dit kan sociaal wenselijk antwoorden beïnvloeden, punt 3 is immers neutraal/noch eens noch oneens. Bij een 6-puntschaal dienen de respondenten kleur te bekennen.> Bedankt voor je feedback, dit nemen we mee.*

Vragenlijst versie 1a

Evaluatieniveaus van DBI's

Termijn	Items
Na praktijkervaring na DBI	Tevredenheid
	<ol style="list-style-type: none"> Ik ben tevreden over deze begeleiding. Ik zou deze begeleiding aanraden aan anderen.
	<ol style="list-style-type: none"> Ik ben tevreden over de inhoud van de begeleiding. Ik ben tevreden over hoeveel tijd er aan elk onderwerp besteed werd. Ik ben tevreden over de manier waarop nieuwe inhoud werd voorgesteld. Ik ben tevreden over de gebruikte methodieken. Ik ben tevreden over de gebruikte leermiddelen. Ik ben tevreden over hoe onze tijd besteed werd tijdens de begeleiding. Ik ben tevreden over de afstemming tussen de begeleiding en mijn ondersteuningsbehoeften. Ik ben tevreden over de bereikte doelen.
	Bruikbaarheid
	<ol style="list-style-type: none"> Deze begeleiding is bruikbaar in mijn praktijk. Deelnemen aan dit soort begeleiding is nuttig voor mijn praktijk.
	<ol style="list-style-type: none"> De verworven kennis is nuttig voor mijn praktijk. De verworven vaardigheden zijn nuttig voor mijn praktijk. Het aangereikte materiaal is nuttig voor mijn praktijk.
	Leereffect participanten
	<ol style="list-style-type: none"> Ik heb nieuwe inzichten opgedaan dankzij deze begeleiding.
	<ol style="list-style-type: none"> Als gevolg van deze begeleiding heb ik mijn kennis verdiept of verbreed. Deze begeleiding heeft mijn professioneel handelen verbeterd. Deze begeleiding heeft mijn professionele houding veranderd.
	Intentie tot gedragsverandering
	<ol style="list-style-type: none"> Ik zal wat ik tijdens deze begeleiding geleerd heb integreren in de praktijk.
	<ol style="list-style-type: none"> Deze begeleiding zal ervoor zorgen dat ik mijn werk efficiënter kan doen. Na het volgen van deze begeleiding, wil ik wat ik geleerd heb uitproberen. Ik denk dat deze begeleiding me zal helpen om mijn huidige job beter uit te voeren. <p>Open vraag: Wat ga je als eerste uitproberen?</p>
	Toepassing in de praktijk
	<ol style="list-style-type: none"> In mijn dagelijkse praktijk pas ik de opgedane inzichten uit de begeleiding toe. In mijn dagelijkse praktijk ben ik anders gaan handelen/werken als gevolg van de begeleiding. <p>Open vraag: Geef een concreet voorbeeld.</p>
	Wijzigingen in de school
	<ol style="list-style-type: none"> Deze begeleiding heeft een impact gehad op onze school.
	<ol style="list-style-type: none"> Na de begeleiding zijn aspecten van de werking op mijn school veranderd. Open vraag: Geef een concreet voorbeeld van verandering. De visie in onze school is versterkt. De cultuur in onze school is gunstiger dankzij de begeleiding. In onze school zijn structuren en procedures geoptimaliseerd dankzij de begeleiding
	Effect op leerlingen:
	<ol style="list-style-type: none"> De inzichten die ik als gevolg van de begeleiding heb opgedaan hebben (ook) een positief effect (gehad) op leerlingen.
	<ol style="list-style-type: none"> De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan het leren van leerlingen. De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan het welbevinden van leerlingen. De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de sociale ontwikkeling van leerlingen. De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de persoonsontwikkeling van leerlingen. De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de algemene ontwikkeling van leerlingen.

Contextfactoren (randvoorwaarden om wat je geleerd hebt toe te passen in de praktijk)

Kenmerk en items

Profiel participant

1. Ik heb de tijd genomen om wat ik geleerd heb uit te proberen in de praktijk.
2. Toepassen van wat ik geleerd heb, neemt te veel energie weg van mijn ander werk.
3. Er gebeurt momenteel te veel op mijn werk om wat ik geleerd heb uit te proberen in mijn praktijk.

Ondersteuning school

1. Mijn collega's hebben me aangemoedigd om wat ik geleerd heb in de praktijk toe te passen.
2. Ik heb met collega's besproken hoe ik de nieuwe inzichten in mijn praktijk kan toepassen.
3. Ik kon bij mijn collega's terecht wanneer ik problemen ondervond bij het toepassen van de nieuwe inzichten in de praktijk.
4. Ik kreeg kansen op mijn school om wat ik geleerd heb in de praktijk uit te proberen.
5. De middelen die nodig zijn om de nieuwe inzichten toe te passen in de praktijk, staan tot mijn beschikking.
6. Mijn school heeft me aangemoedigd en gesteund bij het implementeren van de nieuwe inzichten.

Kenmerken van DBI's

Soort	Kenmerk en items
Inhoudelijke kenmerken	Trainer
	KWALITEIT VAN DE TRAINER
	<ol style="list-style-type: none"> 1. De begeleider weet waarover hij spreekt. 2. De begeleider creëerde een aangename sfeer tijdens de begeleiding. 3. De begeleider was goed voorbereid. 4. De begeleider bood adequate ondersteuning. 5. De begeleider maakte goed gebruik van zijn tijd.
	FOCUS OP RELEVANTE INHOUD
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ik zie een direct verband tussen deze begeleiding en mijn dagelijkse praktijk. 2. Tijdens de begeleiding werd mijn voorkennis geactiveerd. 3. De impact van de inhoud van de begeleiding op (leer)uitkomsten bij leerlingen werd benadrukt.
	FOCUS OP TOEPASSING IN DE PRAKTIJK
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ik heb een goed zicht op hoe ik de nieuwe inzichten in de praktijk kan gebruiken. 2. Ik heb veel voorbeelden gezien over hoe ik de nieuwe inzichten in mijn werk kan gebruiken. 3. De begeleiding bracht de inhoud van de begeleiding aan op een manier waarop het me meer vertrouwen gaf om deze in mijn praktijk toe te passen.
	COHERENT:
	<ol style="list-style-type: none"> 1. De doelen van de begeleiding werden besproken. 2. De doelen van de begeleiding sloten aan bij mijn verwachtingen.
	EVIDENCE-INFORMED
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tijdens de begeleiding maakte ik kennis met hedendaagse kwesties en ontwikkelingen. 2. Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar (recente) literatuur. 	
Structurele kenmerken	EIGENAARSCHAP
	<ol style="list-style-type: none"> 1. De begeleiding activeerde mij om zelf verantwoordelijkheid op te nemen in het begeleidingsproces. 2. Ik kreeg de gelegenheid om mee de inhoud en vormgeving van de begeleiding te bepalen.
	DUUR
	<ol style="list-style-type: none"> 1. De duur van de begeleiding was gepast om de vooropgestelde doelen te realiseren. 2. Een vervolg op deze begeleiding zou nuttig zijn. OPEN VRAAG: Indien je het hiermee (helemaal) eens bent, wat zou dan een interessante suggestie zijn?
	COLLECTIEVE PARTICIPATIE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ik heb samen met mijn collega's een gedeeld begrip ontwikkeld over de aangereikte inhoud. 2. Ik heb met collega's inhoud (zoals concepten en vaardigheden) besproken. 3. Ik zie het als een voordeel wanneer meerdere leden van een school deze begeleiding volgen. 	
GEORGANISEERD IN DE DAGELIJKSE WERKOMGEVING:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. De begeleiding speelde in op de context van de deelnemers (bv. klaspraktijk/schoolpraktijk). 2. Ik vind het een meerwaarde dat de begeleiding plaatsvond op onze school. 	
ACTIEF LEREN:	

-
1. Ik kreeg voldoende mogelijkheden om standpunten, kennis en ervaringen uit te wisselen.
  2. Ik kreeg voldoende kansen om met de begeleiders in interactie te gaan.
  3. Ik kreeg de mogelijkheid om nieuwe vaardigheden in te oefenen.
  4. Ik kon feedback geven op (de ideeën/vaardigheden van) anderen.
  5. Ik werd aangemoedigd om goede praktijkvoorbeelden te delen.
  6. Ik kreeg de gelegenheid om persoonlijke perspectieven (bijv. ervaringen, gedachten) te delen.
  7. Er werden mij kritische vragen gesteld die me deden reflecteren.
  8. Tijdens de begeleiding werden de noodzakelijke voorwaarden gecreëerd voor actieve betrokkenheid van de deelnemers.

Bijlage 2.6 – Verslag focusgroepgespreksronde 2: Schoolteamleden

---

Datum en plaats	Dinsdag 15 februari 2021, online
Aanwezigen	Aster Van Mieghem (onderzoeksmedewerker) en 7 leden van beleidsteams van scholen
Verontschuldigd	1 lid van een beleidsteam

In dit verslag geven we een neerslag van het gesprek dat gevoerd werd op dinsdag 15 februari met leden van beleidsteams van scholen. Tijdens dit gesprek beogen we de ontwikkelde vragenlijst verder uit te werken (doel 2 van het onderzoek). De vragenlijst die uit dit gesprek tot stand komt, wordt nog grondig bekeken door het onderzoeksteam en enkele experts inzake meten en evalueren. Dit wil zeggen dat de versie van de vragenlijst die in dit verslag opgenomen is, nog verder gefinaliseerd zal worden.

Legende:

- Alles wat in het zwart geschreven is, is de leidraad van het gesprek.
- Alles wat in het **zwart** geschreven is, zijn antwoorden van de onderzoekers.
- Alles wat in het **blauw** geschreven is, zijn samengevatte antwoorden van het focusgroepgesprek.
- Alles wat in het **oranje** genoteerd werd, zijn reflecties/acties van het onderzoeksteam.

INLEIDING:

- De totstandkoming van de vragenlijst wordt toegelicht.
- **Algemeen feedback:**
  - o Alles staat in de 'hij'-vorm, het zou meer uitnodigend zijn om daar telkens 'hij/zij' of 'hem/haar' te zien staan. > *Ok, we bekijken de vragenlijst met deze feedback in ons achterhoofd opnieuw. Enkel en alleen vermoeden we dat dit aspect de vragenlijst zal verzwaren (langere zinnen).*
  - o Momenteel is de vragenlijst te lang. De volledige vragenlijst telt 75 vragen en dat is gigantisch veel. > *Helemaal akkoord. Het is dan ook niet de bedoeling dat alle 75 vragen elke keer gesteld worden. Jullie hebben de lange versie gekregen. Het is echter de bedoeling dat de vragenlijst doelgericht wordt ingezet, ofwel dat de doelen die vooropgesteld werden geëvalueerd worden en wat relevante bijkomende informatie is.*
  - o Het zou logischer zijn om eerst de vragen rond de context te stellen en dan pas de vragen rond impact. > *Bedankt voor deze interessante bedenking. Later in het gesprek kwam dit opnieuw aan bod. De meerderheid van jullie gaf aan het blokje rond contextfactoren toch later te plaatsen, zodat de participant die de vragenlijst invult een goed idee heeft over wat het juist gaat.*
  - o De inleiding is momenteel in de 'u'-vorm geschreven, liever in de 'je' vorm, dat is minder formeel. > *Dit passen we aan.*
  - o Meegeven waarvoor de afkorting EDBI staat. > *Dit vullen we aan.*
  - o Wat is de doelgroep en hoe vaak moeten ze dit invullen? Een directeur is over het algemeen positiever dan een leraar. > *Momenteel stellen we als doelgroep alle participanten die deelnamen aan een begeleidingsinterventie van de pedagogische begeleidingsdiensten voorop. Het exacte gebruik ligt in de handen van de pedagogische begeleidingsdiensten. Zij zullen hier zelf een invulling aan geven.*

- Hoe zal het ingezet worden? Als pedagogisch begeleiders zelf mogen kiezen, bestaat dan niet het gevaar dat zij enkel die initiatieven evalueren waar zij zelf het gevoel van hebben dat dat heel goed verlopen is? > *Dat is een interessante bedenking. We zien het instrument vooral als ondersteunend om de interne kwaliteitszorg van de pedagogische begeleidingsdiensten te versterken. Opdat dit op een grondige manier kan gebeuren, zal het nodig zijn dat de pedagogische begeleidingsdiensten hier ook een strategie rond ontwikkelen. Geheel vrijblijvend kan dit instrument niet ingezet worden, er zal afgesproken dienen te worden wanneer het instrument afgenomen wordt, de manier waarop, en hoe hierover gerapporteerd wordt aan oversten. Dit zullen we ook meenemen in aanbevelingen rond het gebruik van de vragenlijst.*
- De vragenlijst digitaliseren is van meerwaarde. Ook opdat het invullen nog vlotter verloopt. > *Helemaal akkoord, we geven deze reden mee aan de opdrachtgever om de vraag naar een digitalisering van de vragenlijst te versterken.*

MIDDENDEEL

We gaan nu naar de vragen kijken. Het is de bedoeling dat jullie de vragenlijst invullen, blokje per blokje, en we dan nadien op niveau van de vragen feedback genereren. Belangrijk is dat jullie ook telkens aangeven wat jullie start en eind uur was, opdat we een zicht krijgen op hoe lang het duurt om de vragenlijst in te vullen.

Specifieke wijzigingen op niveau van de vragen worden in vragenlijst versie 1b weergegeven

BLOK 1: Kernvragen evaluatieniveaus

- *Vraag 3 en 4 lijken op elkaar, wat is het verschil? > vraag 3 en 4 bevragen beiden de 'bruikbaarheid', we bekijken of het zinvol is om beiden te laten staan. >>Daarnaast lijkt vraag 6 hier ook op. >>> Met vraag 6 doelen we op de intentie om aan de slag te gaan het geleerde uit de begeleiding. Vraag om 'zal' te vervangen door 'wil'.*
- *Het lijkt alsof alle vragen hetzelfde bevragen. Het verschil tussen vraag 6 en 7 is ook onduidelijk. > Vraag 6 bevraagt de intentie, vraag 7 de effectieve toepassing in de praktijk.*
- *'in de praktijk' wordt sterk gelinkt aan de 'klaspraktijk', kan dit weggelaten worden of gewijzigd naar 'mijn werk'? > We bekijken de vragenlijst opnieuw met dit in ons achterhoofd.*

BLOK 2: Bijvragen evaluatieniveaus – vragen voor direct na een DBI

- *'Niet van toepassing' wordt soms gemist. Niet alle vragen zijn van toepassing voor een begeleiding die al even geleden plaats vond. Vraag 10 is hier een voorbeeld van. > We bekijken dit. Het is de bedoeling dat de pedagogisch begeleider die de begeleiding gegeven heeft, zelf vragen selecteert in functie van het doel van de begeleiding. Wanneer een vraag niet zinvol is, dient deze weggelaten te worden. Maar mogelijks is het dan nog nodig om 'niet van toepassing' toe te voegen.*
- *Vraag 3: Waar peilt men naar? De inhoud staat erboven en de methodieken eronder. > Akkoord, we bekijken de oorspronkelijke vraag nogmaals, maar opteren ervoor om deze weg te doen indien deze in functie daarvan geen andere betekenis krijgt.*
- *Verworven inzichten worden gemist. > Deze vraag werd voorlopig toegevoegd.*
- *Vraag 13+14: Deze vragen verwachten een sterk reflectief vermogen. Ze zijn moeilijk om te beantwoorden. Bewustwording komt vaak later. Het zou misschien makkelijker zijn om deze vraag om te zetten naar een concreet voorbeeld: Geef een voorbeeld van hoe uw handelen veranderd is. > Dit werd aangepast.*
- *Vraag 10: Direct na de begeleiding is deze vraag moeilijk te beantwoorden. > Aanpassing van 'verworven' naar 'aangereikte'.*

BLOK 3: Bijvragen evaluatieniveaus – vragen aan te bieden na afloop van een DBI en na toepassing in de praktijk

- Vraag 3: Wat wordt bedoeld met visie? De schoolvisie? Vraag om de begeleiders te laten invullen op welk vlak de visie juist versterkt zou zijn. > *We nemen dit mee.*
- Vraag 4: Cultuur is een containerbegrip. Wat wordt hier juist mee bedoeld? > Akkoord, dit omvat veel. We verplaatsen de vraag na een vraag over de ‘visie’ en over de ‘structuren en procedures’, in de hoop meer klaarheid te scheppen, maar **zullen dit ook opnemen in de gebruikershandleiding**. > Vraag om ‘gunstiger’ te wijzigen naar ‘positief effect’. > Wijziging werd doorgevoerd.
- De verschillende vormen van ontwikkeling voor leerlingen zullen zorgen voor verwarring bij schoolteamleden uit het basisonderwijs van de Katholieke Koepel. Recente nieuwe leerplannen geven hier een andere invulling aan. > *Dit is een interessante opmerking. We zijn ons ervan bewust dat bepaalde woordkeuzes mogelijks nog gewijzigd worden door de pedagogische begeleidingsdiensten. Deze vragen zullen hier onderwerp van zijn.*
- Welke vraag je wel of niet stelt heeft een gigantische impact op het resultaat. Sommige vragen zijn verwarrend, anderen kunnen sturend zijn. > *Dit is een interessante reflectie waarover we willen waken. We nemen dit mee in ons achterhoofd bij het uitwerken van aanbevelingen en de gebruikershandleiding.*

BLOK 4: Contextfactoren

- De meesten geven aan dit goede en zinvolle vragen te vinden, maar ook wordt aangegeven dat dit ‘verexcuserend’ kan overkomen. Het lijkt een excuses-lijstje van waarom een begeleiding niet aanslaat in een school. Het is net het doel van de begeleiding om nieuwe inzichten te implementeren in de school.
- Het zijn interessante vragen voor een directeur, waarom werk iets niet? Waarom werkt een begeleiding die zo goed ontvangen werd niet? Wat maakt dat mijn schoolteamleden hier niet mee aan de slag gegaan zijn? > *Dit is ook interessant voor de pedagogisch begeleiders. Zij kunnen zich dezelfde vragen stellen. >> Ook niet elke begeleiding vindt plaats in een school, vaak worden schoolteamleden over verschillende scholen heen samengebracht, bijvoorbeeld met eenzelfde functie.*
- Wat is het verschil tussen ‘school’ en ‘collega’s’? Beiden krijgen dezelfde invulling. > *Akkoord, het verschil tussen vraag 4 en 9 vervaagt hierdoor. We bekijken of één vraag geschrapt kan worden of dat we overal ‘collega’s’ schrijven.*
- De antwoordoptie ‘niet van toepassing’ wordt hier ook gemist. Door deze toe te voegen wordt vermeden dat ‘3: noch eens noch oneens’ wordt ingevuld wanneer de vraag niet te beantwoorden is. > *We bekijken de vragenlijst opnieuw met dit in ons achterhoofd.*

BLOK 5: Kenmerken van DBI’s

- Allen vinden dit een interessant blok, waaruit veel informatie gehaald kan worden.
- De bedenking wordt meegegeven waarom niet overal ‘de begeleider’ staat. > *Vanuit de focusgroep met pedagogisch begeleiders en stafmedewerkers van de pedagogische begeleidingsdienst werd gevraagd om niet over de ‘begeleiders’ te praten behalve bij de vragen die echt over de ‘trainer’ gaan. Dit kan aanvullend overkomen.*
- Wat is het verschil tussen ‘begeleider’ en ‘begeleiding’? > *Dit verschil zullen we benoemen, of overal begeleiding verwijderen.*
- Ook wanneer de begeleiding plaatsvond zal een rol spelen. Was dit in de voor- of namiddag? Ook de plaats en wie deelnam (functie). > *Inderdaad. Deze informatie dient de begeleider zelf in te vullen en wordt op deze manier ook meegenomen indien gewenst.*

SLOT

Zijn er nog dingen die jullie graag willen vermelden waar jullie de kans nog niet toe gehad hebben?

- Vermoedelijk zal er voor het basisonderwijs en het secundair onderwijs soms wel een verschil zijn in terminologie. Ook per koepel kan er een verschil zijn. > Zeker, vandaar dat we ervoor pleitten dat de pedagogische begeleidingsdiensten zelf (kleine) wijzigingen aan de vragenlijst kunnen aanbrengen in functie van eigen terminologie en dat het als een dynamisch iets ingezet kan worden.

Bedankt voor jullie aandacht.

Vragenlijst versie 1b

Om de interne kwaliteitszorg van de pedagogische begeleidingsdiensten (PBD) te versterken, kiezen de PBD's ervoor om de gepercipieerde effectiviteit van hun begeleiding in kaart te brengen aan de hand van de 'Effect van Doelgerichte Begeleidingsinterventies (EDBI)-vragenlijst.

Onder begeleiding vanuit de pedagogische begeleidingsdienst verstaan we:

Een interventie, op vraag of als aanbod, die ontwikkeld, gegeven en/of gefaciliteerd wordt door een begeleider, die van korte of langere duur is en ingebed is in een schoolnabije relatie, met als doel het versterken van individuele en team competenties, of het verder ontwikkelen van de school als organisatie, met het oog op het verhogen van onderwijskwaliteit in functie van het bevorderen van (aspecten van) de totale ontwikkeling van leerlingen, via diverse methodieken die zoveel als mogelijk op maat en in samenwerking met de participant uitgewerkt worden.

Deze vragenlijst wordt afgenomen bij **alle** deelnemers van de begeleiding en levert informatie op die gebruikt zal worden om de geboden begeleiding te evalueren en waar nodig bij te sturen, opdat een sterk aanbod aan begeleiding verder gefaciliteerd kan worden.

De EDBI-vragenlijst is het resultaat van een wetenschappelijke studie uitgevoerd door Universiteit Antwerpen en KU Leuven. De vragenlijst bestaat uit twee onderdelen, enerzijds bevroegt het de begeleiding zelf (Welke impact had de begeleiding? Wat waren kenmerken van de begeleiding?), anderzijds worden achtergrondkenmerken van u als deelnemer gevraagd. Voor meer informatie hierover, contacteer uw PBD.

Alvast bedankt voor uw tijd,
Uw pedagogische begeleidingsdienst

EDBI-vragenlijst deel I – De begeleiding

Welke impact had de begeleiding?

(BLOK 1) Via deze vragen peilen we naar de impact van de begeleidingsinterventie.

(startuur: /einduur:)

Geef voor elk van onderstaande stellingen aan of je het eens bent of niet.	Antwoord
1. Ik ben tevreden over deze begeleiding.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
2. Ik zou deze begeleiding aanraden aan anderen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
3. Deze begeleiding is bruikbaar in mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
4. Deelnemen aan dit soort begeleiding is nuttig voor mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
5. Ik heb nieuwe inzichten opgedaan dankzij deze begeleiding.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
6. Ik wil wat ik tijdens deze begeleiding geleerd heb integreren in mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
7. In mijn dagelijks werk pas ik de opgedane inzichten uit de begeleiding toe.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
8. Deze begeleiding heeft een impact (gehad) op onze school.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
9. De inzichten die ik als gevolg van de begeleiding heb opgedaan hebben een positief effect (gehad) op leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

Volgende tabblad

(BLOK 2) Via deze vragen peilen we naar de impact van de begeleidingsinterventie.

(startuur: /einduur:)

Geef voor elk van onderstaande stellingen aan of je het eens bent of niet.	Antwoord
1. Ik ben tevreden over de inhoud van de begeleiding.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
2. Ik ben tevreden over hoeveel tijd er aan elk onderwerp besteed werd.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

3.	Ik ben tevreden over de manier waarop nieuwe inhoud(en) werden voorgesteld.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
4.	Ik ben tevreden over de gebruikte methodieken.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
5.	Ik ben tevreden over de gebruikte leermiddelen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
6.	Ik ben tevreden over hoe onze tijd besteed werd tijdens de begeleiding.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
7.	Ik ben tevreden over de afstemming tussen de begeleiding en mijn ondersteuningsbehoeften/noden.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
8.	Ik ben tevreden over de aangereikte doelen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
9.	De aangereikte kennis is nuttig voor mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
10.	De aangereikte inzichten zijn nuttig voor mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
11.	De aangereikte vaardigheden zijn nuttig voor mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
12.	Het aangereikte materiaal is nuttig voor mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
13.	Als gevolg van deze begeleiding heb ik mijn kennis verdiept of verbreed.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
14.	Deze begeleiding heeft mijn professioneel handelen verbeterd. Geef een voorbeeld van hoe uw handelen veranderd is.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
15.	Deze begeleiding heeft mijn professionele houding veranderd. Geef een voorbeeld van hoe uw houding veranderd is.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
16.	Na het volgen van deze begeleiding, wil ik wat ik geleerd heb uitproberen. Indien (helemaal) eens, wat ga je als eerste uitproberen?	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

Volgende tabblad

(BLOK 3) Via deze vragen peilen we naar de impact van de begeleidingsinterventie.

(startuur: /einduur:)

Geef voor elk van onderstaande stellingen aan of je het eens bent of niet.		Antwoord
1.	In mijn dagelijkse praktijk ben ik anders gaan handelen/werken als gevolg van de begeleiding. Indien (helemaal) eens, geef een concreet voorbeeld.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
2.	Na de begeleiding zijn aspecten van de werking op mijn school verbeterd. Indien (helemaal) eens, geef een concreet voorbeeld.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
3.	De visie in onze school op 'aanvulling door begeleider' is versterkt.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
4.	In onze school zijn structuren en procedures geoptimaliseerd dankzij de begeleiding. Indien (helemaal) eens, wat is er concreet veranderd?	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
5.	De begeleiding heeft een positief effect op onze cultuur (vb. XXX).	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
6.	De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan het leren van leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
7.	De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan het welbevinden van leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
8.	De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de sociale ontwikkeling van leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
9.	De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de persoonsontwikkeling van leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
10.	De inzichten uit de begeleiding komen ten goede aan de algemene ontwikkeling van leerlingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

Volgende tabblad

(Blok 4) Via deze vraagjes willen we achterhalen welke hindernissen u nog ondervindt om de inzichten in de praktijk toe te passen. (open ruimte)

(startuur: /einduur:)

Geef voor elk van onderstaande stellingen aan of je het eens bent of niet.	Antwoord
1. Ik heb de tijd genomen om wat ik geleerd heb uit te proberen in mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
2. Toepassen van wat ik geleerd heb, neemt te veel energie weg van mijn ander werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
3. Er gebeurt momenteel (te) veel op mijn werk om wat ik geleerd heb uit te proberen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
4. Mijn collega's hebben me aangemoedigd om wat ik geleerd heb in mijn werk toe te passen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
5. Ik heb met collega's besproken hoe ik de nieuwe inzichten in mijn werk kan toepassen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
6. Ik kon bij mijn collega's terecht wanneer ik problemen ondervond bij het toepassen van de nieuwe inzichten in mijn werk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
7. Ik kreeg kansen op mijn school om wat ik geleerd heb in mijn werk uit te proberen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
8. De middelen die nodig zijn om de nieuwe inzichten toe te passen in mijn werk, staan tot mijn beschikking.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
9. Mijn collega's hebben me aangemoedigd en gesteund bij het implementeren van de nieuwe inzichten.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

Volgende tabblad

Wat waren kenmerken van de begeleiding?

(Blok 5) Via deze vraagjes polsen we naar diverse kenmerken van de begeleiding.

(startuur: /einduur:)

Geef voor elk van onderstaande stellingen aan of je het eens bent of niet.	Antwoord
1. De begeleider weet waarover hij spreekt.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
2. De begeleider creëerde een aangename sfeer tijdens de begeleiding.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
3. De begeleider was goed voorbereid.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
4. De begeleider bood adequate ondersteuning.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
5. De begeleider maakte goed gebruik van zijn tijd.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
6. Ik zie een direct verband tussen deze begeleiding en mijn dagelijkse praktijk.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
7. Tijdens de begeleiding werd mijn voorkennis geactiveerd.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
8. De impact van de inhoud van de begeleiding op (leer)uitkomsten bij leerlingen werd benadrukt.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
9. Ik heb een goed zicht op hoe ik de nieuwe inzichten in de praktijk kan gebruiken.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
10. Ik heb veel voorbeelden gezien over hoe ik de nieuwe inzichten in mijn werk kan gebruiken.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
11. De begeleiding bracht de inhoud zo aan dat het me meer vertrouwen gaf om deze in mijn werk toe te passen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
12. De doelen van de begeleiding werden besproken.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
13. De doelen van de begeleiding sloten aan bij mijn verwachtingen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
14. Tijdens de begeleiding maakte ik kennis met actuele kwesties en ontwikkelingen binnen onderwijs.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
15. Tijdens de begeleiding werd er gerefereerd naar (recente wetenschappelijke) literatuur.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

16. Ik werd geactiveerd mij om zelf verantwoordelijkheid op te nemen in het begeleidingsproces.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
17. Ik kreeg de gelegenheid om mee de inhoud en vormgeving van de begeleiding te bepalen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
18. De duur van de begeleiding was gepast om de vooropgestelde doelen te realiseren.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
19. Een vervolg op deze begeleiding zou nuttig zijn. Indien (helemaal) eens, wat zou dan een interessante suggestie zijn? Bij lang traject waar een vervolg al vastligt: Hoe zie je dit?	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
20. Ik heb samen met mijn collega's een (nieuw) gedeeld begrip ontwikkeld over de aangereikte inhoud. (moeilijke vraag)	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
21. Ik heb met collega's inhoud (zoals concepten en vaardigheden) besproken.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
22. Ik zie het als een voordeel wanneer meerdere leden van een school deze begeleiding volgen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
23. De begeleiding speelde in op de context van de deelnemers (bv. klaspraktijk/schoolpraktijk).	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
24. Ik vind het een meerwaarde dat de begeleiding plaatsvond op onze school.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
25. Ik kreeg voldoende mogelijkheden om standpunten, kennis en ervaringen uit te wisselen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
26. Ik kreeg voldoende kansen om met de begeleiders in interactie te gaan.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
27. Ik kreeg de mogelijkheid om nieuwe vaardigheden in te oefenen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
28. Ik kon feedback geven op (de ideeën/vaardigheden van) anderen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
29. Ik werd aangemoedigd om goede praktijkvoorbeelden te delen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
30. Ik kreeg de gelegenheid om persoonlijke perspectieven (bijv. ervaringen, gedachten) te delen.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens
31. Er werden mij kritische vragen gesteld die me deden reflecteren.	Helemaal oneens 1 2 3 4 5 Helemaal eens

-----
Volgende tabblad

EDBI-vragenlijst deel II – Achtergrond respondenten

	Antwoord
1. Wat is uw functie?	Directie / Leraar / Leerlingenbegeleider / Zorgcoördinator / Zorgleerkracht / Andere
2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het onderwijs?	
3. Hoeveel jaar ervaring heeft u in uw functie?	
4. In welke school bent u werkzaam?	
5. Wat was uw reden om deel te nemen aan deze begeleiding?	